

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Jitka Vrzalová

Oddlužení a jeho vztah ke společnému jmění manželů

Diplomová práce

Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Oddlužení a jeho vztah ke společnému jmění manželů*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Bořetíně 21.3.2015

.....

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé diplomové práce Mgr. Ingrid Kovářové Kochové Ph.D. za cenné rady, připomínky a odborné vedení diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	5
1 Obecně o institutu oddlužení.....	7
1.1 Právní úprava	8
1.2 Úpadek	9
1.3 Návrh na povolení oddlužení.....	11
1.3.1 Aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení	11
1.3.2 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení	14
1.3.3 Přílohy návrhu na povolení oddlužení	14
1.4 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	16
1.5 Závěrečná fáze oddlužení	19
2 Společné jmění manželů.....	21
2.1 Pojem společné jmění manželů.....	21
2.2 Vznik a zánik společného jmění manželů.....	21
2.3 Zákonný režim společného jmění manželů	22
2.4 Smluvený režim společného jmění manželů	22
2.5 Režim společného jmění manželů založený rozhodnutím soudu	24
3 Vývoj právní úpravy možnosti společného oddlužení manželů od 1.1.2008 po novelu insolvenčního zákona č. 294/2013 Sb.	26
4 Společný návrh manželů na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona	31
4.1 Aktivní legitimace.....	32
4.2 Náležitosti a přílohy návrhu.....	32
5 Oddlužení a společné jmění manželů.....	34
5.1 Majetková podstata	34
5.2 Společný návrh manželů na povolení oddlužení a společné jmění manželů ..	36
5.3 Návrh na povolení oddlužení podané jedním z manželů a společné jmění manželů	37
6 Komparace pojetí institutu oddlužení v české a slovenské právní úpravě.....	41
Závěr	48
Seznam použitých zdrojů	51
Abstract	57
Klíčová slova.....	58

Úvod

Tématem své diplomové práce jsem si zvolila „*Oddlužení a jeho vztah ke společnému jmění manželů*“. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že v době, kdy bylo nutné si téma diplomové práce zvolit (podzim 2013), byla plánovaná revizní novela insolvenčního zákona a naskytla se tak příležitost věnovat se nejen novému znění insolvenčního zákona, ale otevřel se zde také prostor pro posouzení jeho změn a případnou komparaci právní úpravy před novelou a po ní.

Tato novela měla mimo jiné nově do insolvenčního zákona zavést institut společného oddlužení manželů a odstranit dosavadní nedostatky právní úpravy, důvodem volby tak byla především aktuálnost a novost.

V této práci budou zkoumány celkem čtyři okruhy související s institutem oddlužení. Bude provedena analýza vývoje právní úpravy a judikatury týkající se možnosti podání společného návrhu na povolení oddlužení manželů. Dále bude zhodnocen vliv procesu oddlužení na společné jmění manželů. Zhodnocen bude jak vliv na společné jmění manželů v případě návrhu na povolení oddlužení podaného jen jedním z manželů, tak i vliv v případě, že bude podán společný návrh manželů na povolení oddlužení.

Dalším okruhem, kterým se práce zabývá, je komparace pojetí institutu oddlužení v české a slovenské právní úpravě. V neposlední řadě budou v práci rozebrány některé problematické aspekty s oddlužením související.

V práci bude použita především metoda interpretační, analytická a komparační. Metoda komparační je užita při porovnávání úpravy oddlužení před revizní novelou insolvenčního zákona a po ní a také při srovnávání slovenské a české právní úpravy oddlužení. Analytická metoda bude použita především při rozboru a hodnocení jednotlivých zákonných ustanovení podobně jako metoda interpretační, která je použita při výkladu jednotlivých ustanovení insolvenčního zákona.

Touto prací by měly být zodpovězeny následující otázky: „*Vyřešila novela insolvenčního zákona dosavadní nedostatky právní úpravy oddlužení? Je právní úprava společného návrhu manželů na povolení oddlužení vhodná? Jsou účinky návrhu na povolení oddlužení na společné jmění manželů u návrhu podaného jednotlivcem obdobné jako u návrhu podaného manžely? Je pojetí institutu oddlužení v české a slovenské právní úpravě stejné?*“.

Pracovní hypotézou práce, která bude na závěr práce potvrzena nebo vyvrácena, je: „*Novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 294/2013 Sb. a zavedením*

společného návrhu manželů na povolení oddlužení se podařilo odstranit dosavadní nedostatky právní úpravy oddlužení. “.

Institutu oddlužení není mimo vysokoškolských kvalifikačních prací věnována žádná samostatná odborná publikace, ale v publikacích věnujících se insolvenčnímu právu jako celku již bylo o oddlužení napsáno poměrně dost. Jak už je ale uvedeno výše, institut společného návrhu manželů na povolení oddlužení je v českém právním řádu teprve od 1.1.2014, doposud se tak tomuto tématu literatura příliš nevěnovala. Tato práce proto vychází především z komentářové literatury, odborných článků a soudních rozhodnutí.

Práce je mimo úvod a závěr rozdělena do šesti kapitol. Obsahem první kapitoly je institut oddlužení, právní úprava oddlužení a je zde rozebrán úpadek jako ústřední pojem insolvenčního práva. Další podkapitola první kapitoly je věnována návrhu na povolení oddlužení, kde je upozorněno především na změny ohledně aktivní legitimace, přílohám a náležitostem návrhu. Následující podkapitoly se pak věnují rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení a závěrečné fázi oddlužení.

Druhá kapitola je věnována společnému jmění manželů, není zde zacházeno do podrobností, kapitola má poskytnout základní pohled na právní úpravu společného jmění manželů a sloužit jako podklad pro kapitolu věnující se dopadu oddlužení na společné jmění manželů.

Obsahem třetí kapitoly je vývoj právní úpravy a především judikatury vztahující se k možnosti podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení, a to od oddělených řízení, přes spojování do jednoho řízení až po společný návrh. Na kapitolu třetí navazuje kapitola čtvrtá, která se věnuje společnému návrhu manželů na povolení oddlužení – aktivní legitimaci a náležitostem návrhu.

Obsahem páté kapitoly jsou dopady oddlužení na společné jmění manželů, tato kapitola je rozdělena na tři podkapitoly. První z nich je věnována pojmu majetkové podstaty, druhá podkapitola je zaměřena na dopady společného návrhu manželů na povolení oddlužení na společné jmění manželů a třetí podkapitola na dopady oddlužení na společné jmění manželů v případě, že je návrh podán jen jedním z manželů.

Závěrečná šestá kapitola práce pak poskytuje pohled na pojetí institutu oddlužení ve slovenské právní úpravě.

Text práce odpovídá právní úpravě platné a účinné k lednu 2015.

1 Obecně o institutu oddlužení

Legální definice oddlužení není v právní úpravě obsažena, lze ale uvést, že oddlužení (tzv. osobní bankrot) je způsobem řešení úpadku, který zohledňuje aspekty sociální před aspekty ekonomickými. Oddlužení je institutem, který má dlužníkovi umožnit „nový start“ a motivovat ho k umořování dluhu.¹ Účelem oddlužení tak je především osvobození dlužníka od jeho dluhů.²

Jak již bylo uvedeno výše, oddlužení je někdy označováno také jako osobní bankrot. Při hledání důvodu pro toto označení je nutné se podívat do středověké Itálie, slovo bankrot pochází z italského „banca rotta“, což v překladu do češtiny znamená „rozbitá lavice“. Rozbitá lavice z toho důvodu, že právě rozbitím (italsky rotta) lavice nebo pultu (italsky banca) označovali penězoměnci svůj krach, z italského sousloví „banca rotta“ tak vzniklo české označení bankrot.³

Oddlužení je vedle konkurzu jedním ze způsobů řešení úpadku, v případě oddlužení také hrozícího úpadku, fyzických osob nebo právnických osob, které nejsou dle zákona považovány za podnikatele.⁴

Při oddlužení jde především o konsolidaci dluhů dlužníka, a to tak, že nezajištění věřitelé jsou uspokojeni částečně, zajištění zcela a od zbytku dluhů je dlužník osvobozen.⁵ Vrchní soud v Olomouci konstatoval, že: „*při oddlužení není kladen hlavní důraz na maximální uspokojení věřitelů, nýbrž cílem je umožnit dlužníkovi, splňuje-li pro to všechny zákonné předpoklady, aby se oddlužil - osvobodil od dluhů a znovu bez dluhů zapojil do ekonomického života*“.⁶

Tato kapitola se zabývá obecně institutem oddlužení, obecně je míněno tak, že zde nebude pojednáno o specifiku společného oddlužení manželů, společnému návrhu manželů na povolení oddlužení bude věnována kapitola čtvrtá této práce.

---

¹ Oddlužení [online]. insolvenční-zákon.justice.cz, [cit. 7.3.2015]. Dostupné na <<http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>>.

² MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Příručka zejména pro neprávnický.* 2. vydání. Praha: Linde, 2011, s.17.

³ PELANTOVÁ, Petra. *Zkouška ohněm* [online].euro.e15.cz, 19.2.2009 [cit. 6.3.2015]. Dostupné na <<http://euro.e15.cz/zkouska-ohnem-2-826001>>., stejně také ZAK. *Evropa a úpadek - 2* [online]. konkurzní-noviny.cz, 23.1.2008 [cit. 6.3.2015]. Dostupné na <<http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/evropa-upadek-2-3>>.

⁴ § 389 insolvenčního zákona

⁵ HAVEL, Bohumil. Oddlužení – zbraň nebo hrozba?. *Právní rozhledy*, 2007, č. 2, s. 50.

⁶ usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3.3.2011, č.j. 3 VSOL 29/2011-B-22

1.1 Právní úprava

Institut oddlužení byl do českého právního řádu zakotven v roce 2008, kdy nabyt účinnosti nový insolvenční zákon, a to zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - (- dále jen: „insolvenční zákon“)⁷, oddlužení je upraveno v jeho části druhé, hlavě páté.

Před účinností insolvenčního zákona český právní řád institut oddlužení neobsahoval. Fyzické osoby, které se nacházely v úpadku jej musely řešit formou konkurzu dle zákona č. 328/1991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovnání. Dalším zákonem vztahujícím se k oddlužení je zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, který upravuje postavení insolvenčního správce. Mezi prameny týkající se oddlužení se řadí také zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (- dále jen: „občanský zákoník“) (právní úprava subjektů, společného jmění manželů) a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (- dále jen: „občanský soudní řád“), který se ve smyslu § 7 insolvenčního zákona použije přiměřeně pro insolvenční řízení a incidenční spory za podmínek v tomto ustanovení stanovených.

Mezi nejdůležitější podzákoné předpisy dopadající na institut oddlužení patří vyhláška Ministerstva spravedlnosti 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona (- dále jen: „vyhláška Ministerstva spravedlnosti“) upravující jednací řád a náležitosti některých podání v insolvenčním řízení a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

Od 1.5.2004, ode dne vstupu České republiky do Evropské unie, je součástí českého právního řádu také Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 26. května 2000 o úpadkovém řízení (- dále jen: „Nařízení“). Jedná se o předpis, který je přímo použitelný ve všech státech Evropské unie. Jak je uvedeno v bodu 11 úvodní části Nařízení, pro velké odlišnosti hmotného práva nebylo účelné zavádět obecnou právní úpravu úpadkového práva, která by byla závazná na celém území Evropského společenství. Nařízení tak upravuje především mezinárodní příslušnost, rozhodné právo a uznávání úpadkových řízení. Normy, které by upravovaly konkrétní postupy v insolvenčním řízení společně pro právní řády členských států v tomto nařízení obsaženy nejsou.

Další text práce už bude věnován jen české právní úpravě oddlužení.

---

⁷ Pro zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) bude dále v textu práce i poznámkách po čarou pro lepší přehlednost používáno označení insolvenční zákon, a to v případě, že půjde o jeho aktuální znění, tedy znění po novele insolvenčního zákona provedené zákonem č. 294/2013 Sb..

1.2 Úpadek

Jak již bylo uvedeno výše, oddlužení je způsobem řešení úpadku. Úpadek jako takový je klíčovým pojmem celého insolvenčního práva, a proto mu bude věnována celá podkapitola.

Úpadek může existovat ve dvou formách, ve formě platební neschopnosti a v případě právnické osoby nebo fyzické osoby podnikatele také ve formě předlužení.⁸ Insolvenční zákon definuje úpadek v § 3 odst. 1 tak, že dlužník je v úpadku pokud má více věřitelů, peněžité závazky, které jsou více jak třicet dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Aby šlo o úpadek, musí být tyto tři body splněny kumulativně.

Neschopnost plnit peněžité závazky musí být objektivní a důvodem pro neplnění závazků musí být nedostatek peněžních prostředků dlužníka a ne pouhá neochota plnit dluh. Platební neschopnost musí také převládat u podstatné části dluhů.⁹

Ustanovení § 3 odst. 2 insolvenčního zákona uvádí vyvratitelné domněnky, kdy se má za to, že dlužník není schopen plnit peněžité závazky. Mezi pro oddlužení nejčastější bude patřit zastavení plateb podstatné části peněžitých závazků, neplnění závazků po dobu delší než tři měsíce po lhůtě splatnosti a nemožnost uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek výkonem rozhodnutí nebo exekucí.¹⁰ Postačuje naplnění jedné z těchto alternativ, aby byl osvědčen úpadek dlužníka.

Ve třetím odstavci § 3 insolvenčního zákona je pak definován úpadek ve formě předlužení, o to jde v případě, že má dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků přesahuje hodnotu jeho majetku. V odstavci čtvrtém téhož ustanovení je definován hrozící úpadek, tedy úpadek, který hrozí až v budoucnu.

Insolvenční soud rozhoduje o úpadku nebo hrozícím úpadku dlužníka po zahájení insolvenčního řízení, tedy poté, co insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu.¹¹ Základem pro rozhodnutí o úpadku je tedy insolvenční návrh splňující všechny zákonné náležitosti, a to z toho důvodu, že insolvenční řízení nelze zahájit ex offo, teprve po obdržení bezvadného insolvenčního návrhu může soud zjišťovat, zda je zde úpadek.¹²

Pokud insolvenční soud uzná za osvědčené nebo dokazováním zjistí, že dlužník naplňuje výše uvedená kritéria úpadku nebo hrozícího úpadku, vydá rozhodnutí o úpadku dle § 136 insolvenčního zákona. K unesení břemene tvrzení o úpadku dlužníka konstatoval

---

⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Příručka zejména pro neprávnický.* 2. vydání. Praha: Linde, 2011, s. 23.

⁹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy.* 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 32 (§ 3).

¹⁰ § 3 odst. 2 insolvenčního zákona

¹¹ § 97 odst. 1 insolvenčního zákona

¹² ŘEHÁČEK, Oldřich. Úpadek a jeho osvědčení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 19-20.

Nejvyšší soud České republiky v usnesení sp.zn. 29 NSČR 14/2011, že návrh musí obsahovat vylíčení okolností, které osvědčují úpadek. Přičemž nejde jen o konkrétní údaje o věřitelích, ale také o konkrétní údaje o pohledávkách těchto věřitelů a jejich splatnosti.¹³ Na základě tohoto rozhodnutí tak lze dovodit, že není dostačující v návrhu uvést věřitele, ale důležité je také uvést například splatnost dané pohledávky nebo údaj o poslední platbě, aby přímo z těchto údajů mohla být dovozena platební neschopnost a následně úpadek samotný.

Rozhodnutí o úpadku musí obsahovat náležitosti uvedené v 136 odst. 2 insolvenčního zákona, mezi které patří samotný výrok o zjištění úpadku, ustanovení insolvenčního správce a přesný údaj o tom, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. Přesným údajem se myslí nejen uvedení dne ale také hodiny a minuty. Takto konkrétní údaj o okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí, je důležitý pro další zásadní účinky, které jsou na rozhodnutí navázány (např. přerušování řízení).¹⁴ Rozhodnutí o úpadku obsahuje také výzvu věřitelům k přihlášení pohledávek se stanovením lhůty, která u oddlužení činí 30 dnů, určení místa a termínu konání schůze věřitelů a výzvu věřitelům, aby soudu sdělili zajišťovací práva, která uplatní na dlužníkových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách.

S rozhodnutím o úpadku jsou spojeny účinky, které jsou vymezeny v § 140–140c insolvenčního zákona. Mezi nejvýznamnější účinky rozhodnutí o úpadku patří přerušování probíhajících soudních a rozhodčích řízení o pohledávkách a jiných právech vázajících se k majetkové podstatě, které mají být uplatněny přihláškou, pohledávkách na které se v insolvenčním řízení hledí jako na přihlášené a pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují.^{15 16}

Dalším účinkem je zákaz vydávání rozhodnutí v soudních a rozhodčích řízeních za podmínek blíže specifikovaných v § 140b insolvenčního zákona, nemožnost zahájení nových soudních a rozhodčích řízení o pohledávkách a právech patřících do majetkové podstaty. Rozhodnutí vydaná po vydání rozhodnutí o úpadku se účastníkům nedoručují

¹³ ŘEHÁČEK, Oldřich. Úpadek a jeho osvědčení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 20-21.

¹⁴ KULKOVÁ, Jarmila. In KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol., *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 341 (§ 136)., stejně také ERBSOVÁ, Hana. In Hásová, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 411-412 (§ 136).

¹⁵ Neuspokojují se pohledávky uvedené v § 170 insolvenčního zákona: úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů, vzniklých před rozhodnutím o úpadku, pokud přirostly až v době po tomto rozhodnutí, úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek věřitelů, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku, pohledávky věřitelů z darovacích smluv, mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku, smluvní pokuty, pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku, náklady účastníků řízení vzniklé jim účastí v insolvenčním řízení.

¹⁶ § 140a odst. 1 insolvenčního zákona

a rozhodnutí která byla doručena před přerušением řízení a nenabýly zatím právní moci ji ani nenabudou.¹⁷

Pro dlužníky je pozitivním účinkem rozhodnutí o úpadku nemožnost nařízení nebo zahájení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka ve smyslu § 140e insolvenčního zákona.

1.3 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení dlužníci mohou podat pouze na předepsaném formuláři, který je zveřejňován Ministerstvem spravedlnosti způsobem umožňujícím dálkový přístup.¹⁸

Společně s návrhem na povolení oddlužení musí dlužník dle § 390 insolvenčního zákona podat také insolvenční návrh. Postačí však, když dlužník v předepsaném formuláři označí kolonku číslo sedm – *Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení*, tím této povinnosti učiní zadost. Není tak nutné, aby dlužník vytvářel insolvenční návrh a následně ještě návrh na povolení oddlužení.

Návrh na povolení oddlužení se podává insolvenčnímu soudu, tím je krajský soud. Místně příslušným je pak krajský soud, který je obecným soudem dlužníka, tedy v případě dlužníka fyzické osoby to bude krajský soud příslušný dle místa jeho bydliště.¹⁹

1.3.1 Aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení

Aktivně legitimovány k podání návrhu na povolení oddlužení jsou fyzické osoby a právnické osoby,²⁰ které jsou v úpadku nebo hrozícím úpadku. Tyto osoby nesmí mít dluhy z podnikání a právnická osoba nesmí být považována za podnikatele.²¹ Vzhledem k tématu této práce bude dále pojednáváno jen o oddlužení na základě návrhu fyzických osob.

Dluhy z podnikání nebrání oddlužení v případě, že s řešením úpadku formou oddlužení souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde, pokud jde o pohledávku zajištěného věřitele nebo pokud se jedná o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém soud zrušil konkurz na majetek dlužníka dle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d) insolvenčního zákona.^{22 23}

¹⁷ KOLOMIČENKO, Jakub. *Účinek zahájení insolvenčního řízení na probíhající řízení u jiného soudu* [online]. epravo.cz, 26.4.2013 [cit. 13.3.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ucinek-zahajeni-insolvenčního-řízení-na-probíhající-řízení-u-jiného-soudu-90433.html>>.

¹⁸ Dostupný na <<https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>>.

¹⁹ § 7b odst.1 insolvenčního zákona

²⁰ Právnické osoby dosud oddlužení jako formu řešení úpadku nevyužívají viz ŘEHÁČEK, Oldřich. Oddlužení po revizní novele insolvenčního zákona aneb osobní bankrot pro každého. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 5, s. 34.

²¹ § 389 odst. 1 insolvenčního zákona

²² Jedná se o zrušení konkurzu po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení nebo o zrušení po zjištění, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nedostačující.

Podmínka stanovující, že dlužník může soudu navrhnout jako způsob řešení svého úpadku oddlužení, jestliže nemá dluhy z podnikání, byla do insolvenčního zákona zakotvena novelou provedenou zákonem č. 294/2013 Sb., která nabyla účinnosti ke dni 1.1.2014, tímto mělo dojít k nápravě nedostatků v právní úpravě předcházející, viz dále.

Právní úprava před účinností výše uvedené novely v odpovídajícím ustanovení obsahovala jen následující: „*Dlužník, který není podnikatelem, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením.*“²⁴ Subjektem, který mohl svůj úpadek řešit oddlužením, tak byl dlužník, který nebyl podnikatelem. Výklad tohoto pojmu se ale postupem času proměňoval. Původně byl vykládán tak, že dlužník nesmí být statusově podnikatelem (např. nesmí mít živnostenské oprávnění) a zároveň nesmí mít dluhy pocházející z podnikání. Po vcelku krátké době účinnosti insolvenčního zákona začala tento pojem odlišně vykládat judikatura.²⁵

Už v první polovině roku 2009 vydal Nejvyšší soud rozhodnutí, ve kterém soudům rozhodujícím o povolení nebo nepovolení oddlužení podnikatelům doporučuje před rozhodnutím uvážit těchto pět kritérií: 1. dobu vzniku dlužníkova závazku z podnikání, 2. dobu ukončení dlužníkova podnikání, 3. četnost neuhrazených dlužnických závazků z podnikání, 4. výši konkrétního dlužníkova závazku z podnikání v poměru k celkové výši dlužnických závazků a za 5. zda je věřitel takového závazku srozuměn s tím, že jeho pohledávka bude podrobena režimu oddlužení.²⁶

Insolvenční soudy následně povolovaly oddlužení i dlužníkům, kteří měli závazky plynoucí z podnikání. Například Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 23.4.2012, č.j. 1 VSPH 425/2012-B-23 povolil oddlužení dlužníku, kdy jeho závazky z podnikání dosahovaly výše 37 % z celkové výše dluhu.

Od 1.1.2014, kdy nabyla účinnosti novela insolvenčního zákona, následně insolvenční soudy řešily, zda je nové znění § 398 insolvenčního zákona určitým zpřísněním a má-li tedy být oddlužení povoleno jen dlužníkům, kteří nemají žádné dluhy z podnikání nebo těm, co je sice mají, ale doloží souhlas věřitele pohledávky z podnikání, že s řešením úpadku formou oddlužení souhlasí.²⁷

---

²³ § 389 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona

²⁴ § 389 odst. 1 zákona č. 182/2006, zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném ke dni 1.1.2008

²⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 692 – 693 (§ 389).

²⁶ usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.4.2009, sp.zn. 29 NSČR 3/2009

²⁷ Už by tedy nebyla používána kritéria stanovená v rozhodnutí Nejvyššího soudu, zejména výše závazků z podnikání, viz výše.

Ihned po účinnosti novely provedené zákonem č. 294/2013 Sb. soudy v některých případech, kdy nebyl doložen souhlas věřitele (který měl vůči dlužníkovi pohledávku plynoucí z podnikání) s řešením úpadku oddlužením, insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení odmítaly dle § 390 odst. 3 insolvenčního zákona. Odůvodňovaly to tak, že dlužník nesplňuje podmínky pro podání návrhu na povolení oddlužení a není tak aktivně legitimován k podání návrhu na povolení oddlužení a jako způsob řešení úpadku určovaly konkurz.²⁸

Naopak Vrchní soud v Olomouci ve svém usnesení ze dne 28.1.2014, č.j. 1 VSOL 10/2014–A-14 uvedl, že výše uvedený souhlas věřitele s oddlužením dlužníka není vyjmenován mezi povinnými přílohami návrhu na povolení oddlužení vymezených v § 392 odst. 1 insolvenčního zákona, a proto nelze přičítat k tíži dlužníka nepřiložení tohoto souhlasu. Vrchní soud v Olomouci dále uvedl, že v řízení bude nutné postupovat podle ustanovení § 397 odst. 1 insolvenčního zákona a v pochybnostech o tom, zda je dlužník oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, bude třeba oddlužení povolit a aktivní legitimaci dlužníka následně prozkoumat až při schůzi věřitelů svolané z důvodu určení způsobu oddlužení a hlasování o něm v souladu s § 402 insolvenčního zákona. Ve stejném rozhodnutí soud přisvědčil, že dle nové právní úpravy od 1.1.2014 již není podíl závazků dlužníka pocházející z podnikání rozhodný.²⁹

Lze tedy shrnout, že aktivně legitimován k podání návrhu na povolení oddlužení dle § 389 insolvenčního zákona jsou právnické osoby (které nejsou považovány za podnikatele) nebo fyzické osoby, které se nachází v úpadku. Žádná další podmínka pro aktivní legitimaci nemusí být ve fázi podání návrhu splněna, dluhy z podnikání nejsou důvodem pro zamítnutí takového návrhu.³⁰

---

²⁸ Bylo tomu tak například v usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10.4.2014, č.j. KSCB 27 INS 2551/2014. Manželé se insolvenčním návrhem spojeným s návrhem na povolení oddlužení domáhali povolení oddlužení, oba mají živnost, přičemž dlužnice ji v době podání návrhu měla pozastavenou. Dlužníci měli dva závazky pocházející z podnikání dlužníka, a to u České správy sociálního zabezpečení a Oborové zdravotní pojišťovny a.s., druhá jmenovaná (u níž závazek tvořil cca 4 % celkového dluhu) souhlas s oddlužením manželům neposkytla s odvoláním na zákon o pojistném na zdravotní pojištění. Na základě chybějícího souhlasu Krajský soud v Českých Budějovicích dovodil, že dlužníci nejsou osobami aktivně legitimovanými k podání návrhu ve smyslu § 389 odst. 1 insolvenčního zákona, a to aniž by se zabýval celkovou výší pohledávky ve smyslu výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu.

²⁹ usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28.1.2014, č.j. 1 VSOL 10/2014-A-14

³⁰ K souhlasu věřitelů s oddlužením také viz. MACUROVÁ, Zuzana, TUCOGLIDIS, Georgios. *Souhlas věřitelů s oddlužením fyzické osoby, která má dluhy z podnikání* [online]. epravo.cz, 18.2.2015 [cit. 13.3.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/souhlas-veritelu-s-oddluzenim-fyzicke-osoby-ktera-ma-dluhy-z-podnikani-96918.html>>.

1.3.2 Náležitosti návrhu na povolení oddlužení

Náležitosti návrhu na povolení oddlužení jsou stanoveny v § 391 insolvenčního zákona. Mimo obecných náležitostí podání uvedených v § 42 odst. 4 občanského soudního řádu,³¹ musí návrh obsahovat také označení dlužníka (případně osob oprávněných za něj jednat), údaje o očekávaných příjmech v následujících pěti letech, údaje o příjmech dlužníka za poslední tři roky, návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší.

Hlavním důvodem stanovení povinnosti předkládat příjmy za poslední tři roky a očekávané příjmy v letech následujících je především posouzení majetkových poměrů dlužníka. Z majetkových poměrů pak insolvenční soud může posoudit, zda dlužník bude schopen splnit alespoň insolvenčním zákonem požadovaných 30 % dluhu každému z věřitelů. Dalším důvodem pro stanovení povinnosti je poskytnutí podkladu pro rozhodnutí věřitelů o způsobu provedení oddlužení. Dlužník by měl uvést veškeré své příjmy, kterými mohou být příjmy ze závislé činnosti, z podnikání, z pronájmů. Tyto příjmy musí dlužník náležitě doložit například potvrzením zaměstnavatele o zdanitelných příjmech, výplatními páskami, daňovými příznámi, výpisy z účtu nebo jiným vhodným způsobem.³²

Podrobněji jsou náležitosti návrhu na povolení oddlužení vyjmenovány také v § 23 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti. Mezi náležitosti konkretizované vyhláškou Ministerstva spravedlnosti patří označení návrhu jako „*Návrh na povolení oddlužení*“,³³ sdělení, zda je návrh podáván pro úpadek nebo hrozící úpadek s popisem skutečností, které tvrzení osvědčují (blíže viz podkapitola věnovaná úpadku), údaje o předchozích insolvenčních řízeních (pokud již nějaká probíhala), údaj o nezaházených odsouzeních za trestný čin majetkové či hospodářské povahy, údaje o vyživovaných osobách a prohlášení o pravdivosti údajů uvedených v návrhu.

Náležitosti obsažené v § 23 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti dlužník ale naplní již samotným vyplněním formuláře pro podání návrhu na povolení oddlužení, pro všechny náležitosti je ve formuláři vymezená kolonka.

1.3.3 Přílohy návrhu na povolení oddlužení

Povinné přílohy návrhu na povolení oddlužení jsou uvedeny v § 392 insolvenčního zákona a specifikovány jsou podobně jako náležitosti ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti, konkrétně v jejím § 24. Mezi přílohy zde uvedené náleží seznam majetku (opět z důvodu

---

³¹ označení soudu, toho kdo podání činí, které věci se podání týká, co návrh sleduje, podpis a datum

³² ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1226-1229 (§ 391).

³³ Tato náležitost je splněna již použitím formuláře pro návrh na povolení oddlužení, který je takto označen.

posouzení majetkových poměrů dlužníka a pro zvážení možnosti provedení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty), seznam závazků dlužníka, listiny dokládající příjem dlužníka za poslední tři roky, písemný souhlas nezajištěného věřitele, který souhlasí s tím, že z oddlužení obdrží méně než třicet procent pohledávky, výpis z rejstříku trestů a plná moc pokud je dlužník zastoupen.

K vyplnění návrhu na povolení oddlužení a stejně tak k sestavení jeho příloh by dlužník měl přistupovat s velkou zodpovědností a pečlivostí. Pokud by dlužník ke svým povinnostem v insolvenčním řízení přistupoval lehkomyšlně nebo nedbale, mohlo by to být důvodem pro zamítnutí návrhu na povolení oddlužení dle § 395 insolvenčního zákona (blíže viz následující podkapitola).

Stejně tak může k zamítnutí návrhu dojít v případě, že insolvenční soud dospěje k závěru, že podaným návrhem dlužník sleduje nepoctivý záměr ve smyslu § 395 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona. Pod pojmem nepoctivý záměr si lze představit například situaci, kdy došlo v období pěti let před zahájením insolvenčního řízení k pravomocnému odsouzení pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy,³⁴ nebo situaci, kdy šlo o dlužníkem opakovaně zahájené insolvenční řízení.

Obě výše uvedené situace byly před novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 294/2013 Sb. obsaženy v § 395 odst. 3 tehdy účinného insolvenčního zákona. V aktuálním znění insolvenčního zákona nejsou uvedeny výslovně, ale soudy k nim při zkoumání poctivosti dlužníkových záměrů budou přihlížet i nadále.³⁵

V praxi se stává (ať už úmyslně nebo z nepozornosti), že dlužník neuvede všechny své dluhy a tedy věřitele.³⁶ Neuvedení všech věřitelů je porušením povinnosti stanovené insolvenčním zákonem v § 392 a toto porušení může vést až k zamítnutí návrhu dle § 395 insolvenčního zákona. V některých případech ale důsledky z tohoto porušení vyvozovány nejsou (viz níže uvedené rozhodnutí).

Insolvenční soudy už několikrát rozhodovaly o návrzích věřitelů na zrušení povoleného oddlužení dlužníka ve smyslu § 418 insolvenčního zákona, kdy věřitelé svou pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásili. Nepřihlášení věřitelé v návrzích tvrdí, že jejich neuvedením v seznamu závazků (resp. věřitelů) dlužník sleduje nepoctivý záměr. Takový návrh byl projednáván také ve věci č.j. 2 VSOL 229/2013-B-33, kde Vrchní soud v Olomouci

³⁴ usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.7.2011, sp.zn. 29 NSČR 14/2009

³⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 704 (§ 395).

³⁶ Stalo se tak například v insolvenčních řízeních vedených: u Krajského soudu v Plzni pod sp.zn. KSPL 20 INS 9043/2011, u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice pod sp.zn. KSPA 48 INS 2110/2009, u Krajského soudu v Brně pod sp.zn. KSBR 30 INS 4399/2011

sdělil, že návrh na zrušení oddlužení ve smyslu § 418 insolvenčního zákona je sice oprávněn podat věřitel, ale jen ten, který je účastníkem daného insolvenčního řízení. Tím je ve smyslu § 14 odst. 1 insolvenčního zákona jen věřitel, který uplatňuje své právo vůči dlužníku, tedy ten, který svou pohledávku včas a řádně přihlásil. Nepřihlášený věřitel tedy není aktivně legitimován k podání návrhu na zrušení oddlužení, jeho podání může soud vyhodnotit jen jako podnět a použít ho v rámci dohlédací činnosti soudu.

Vrchní soud v Olomouci nadto uvedl, že i kdyby dlužník neuvedeného věřitele ve svém návrhu uvedl, nemělo by to vliv na povolení oddlužení, protože i se započtením jeho pohledávky by byl schopen splatit zákonem požadovaných 30 % každé pohledávky a nepoctivý záměr tady tak sledován nebyl.³⁷

Na základě výše uvedeného se autorka domnívá, že jako sledování nepoctivého záměru dlužníka by insolvenčním soudem mohla být vyhodnocena situace, kdy si dlužník neuvedením věřitele nebo více věřitelů vědomě sníží celkovou výši dlužné částky a tím zvýší své šance na povolení oddlužení. K takovému postupu by se mohl dlužník uchýlit v případě, kdy by svými příjmy nebyl schopen prokázat, že splatí zákonem požadovaných 30 % všech svých pohledávek. Ve většině případů, kdy nepřihlášení věřitelé podávají návrh na zrušení povoleného oddlužení, se dle názoru autorky jedná o poslední pokus věřitelů, kteří zmeškali lhůtu pro podání přihlášek do insolvenčního řízení, vymoci alespoň část své pohledávky.

Pokud by totiž dlužník splnil všechny zákonem stanovené podmínky a bylo by vydáno rozhodnutí o splnění oddlužení ve smyslu § 413 insolvenčního zákona a následně (po návrhu dlužníka) usnesení o osvobození dlužníka od placení pohledávek ve smyslu § 414 insolvenčního zákona, dlužník bude osvobozen od povinnosti plnění nepřihlášené pohledávky.

1.4 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

Insolvenční soud může o návrhu na povolení oddlužení rozhodnout celkem třemi způsoby, a to odmítnutím návrhu, zamítnutím návrhu, nebo rozhodnutím o povolení oddlužení.

Insolvenční soud zamítne návrh, pokud lze předpokládat, že jím dlužník sleduje nepoctivý záměr (blíže viz podkapitola 1.3.3.), nebo že hodnota plnění, které by při provedeném oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, je nižší než zákonem požadovaných

---

³⁷ usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.4.2013, č.j. 2 VSOL 229/2013-B-33, podobně také usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 2.ledna 2014, č.j. KSPL 20 INS 9043/2011-B-24

30 % jejich pohledávek (pokud věřitelé s nižším plněním nesouhlasí).³⁸ Insolvenční soud rozhoduje zamítnutím návrhu na povolení oddlužení také v případě, že výsledky dosavadního řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění jeho povinností.

Posouzení dlužníkovy přístupu jako lehkomyšlného nebo nedbalého bude povětšinou na úsudku insolvenčního soudu, na lehkomyšlnost nebo nedbalost může insolvenční soud usuzovat například z podání, která dlužník činí (zda jsou úplná a včasná), dodržování lhůt nebo z účasti na nutných jednáních.³⁹ Současně se zamítnutím návrhu na povolení oddlužení rozhodne soud o řešení dlužníkovy úpadku konkurzem.⁴⁰

O prohlášení konkurzu jako způsobu řešení dlužníkovy úpadku insolvenční soud rozhodne také současně s odmítnutím návrhu na povolení oddlužení. Insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítá v případě, že po výzvě nedojde k jeho opravě nebo doplnění ve smyslu § 393 insolvenčního zákona. O prohlášení konkurzu insolvenční soud tedy rozhodne v těch případech, kdy návrhu na povolení oddlužení není vyhověno.

Pokud dlužník splní všechny předpoklady stanovené zákonem a nedojde-li ke zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení, jeho odmítnutí nebo zamítnutí, insolvenční soud oddlužení povolí.⁴¹ Rozhodnutí o povolení oddlužení se vydává současně s usnesením o úpadku dlužníka. V návaznosti na rozhodnutí o povolení oddlužení musí insolvenční soud rozhodnout také o způsobu provedení oddlužení. Insolvenční zákon obsahuje dva způsoby provedení oddlužení, a to oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a plněním splátkového kalendáře.

O tom, kterým způsobem bude oddlužení prováděno v konkrétním případě, rozhodne soud na základě výsledku hlasování nezajištěných věřitelů dlužníka, kteří včas přihlásili svou pohledávku, hlasování probíhá na svolané schůzi věřitelů.⁴²

Provedení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je vhodným způsobem v případě, kdy má dlužník zpeněžitelný majetek. Při zpeněžení se postupuje podobně jako u konkurzu. Majetek je zpeněžován ve veřejné dražbě, soudním prodejem nebo prodejem mimo dražbu. Tento způsob oddlužení je většinou volen v případech dlužníků – právnických osob, kde není jistota pravidelných měsíčních příjmů.⁴³ U fyzických osob bez majetku, který by bylo možné zpeněžit, je naopak mnohem častěji volen jako způsob provedení oddlužení plnění splátkového kalendáře.

---

³⁸ § 395 insolvenčního zákona

³⁹ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1264 (§ 395).

⁴⁰ § 396 insolvenčního zákona

⁴¹ § 397 insolvenčního zákona

⁴² § 402 insolvenčního zákona

⁴³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. s. 710 (§ 398).

Pokud nezajištění věřitelé zvolí jako způsob provedení oddlužení plnění splátkového kalendáře, znamená to pro dlužníka povinnost po dobu pěti let pravidelně každý měsíc splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky (§ 279 odst. 2 občanského soudního řádu). Tato částka je pak insolvenčním správcem rozvrhována mezi nezajištěné věřitele, a to způsobem, který určil insolvenční soud v rozhodnutí o schválení oddlužení, které se vydává po schůzi věřitelů, kde je způsob oddlužení zvolen. Zajištění věřitelé jsou uspokojováni z výtěžku zpeněžení zajištění dle § 398 odst. 3 insolvenčního zákona, zde se postupuje stejně, jako u zpeněžení majetkové podstaty dlužníka.

Podstatně častějším ze shora uvedených způsobů provedení oddlužení je plnění splátkového kalendáře, poměr mezi splátkovým kalendářem a zpeněžením majetku je dlouhodobě cca 97,5 : 2,5 ve prospěch plnění splátkového kalendáře.⁴⁴

Ačkoliv insolvenční zákon v § 398 odst. 1 uvádí, že oddlužení se provádí zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře, z čehož vyplývá, že je vždy volen jen jeden ze způsobů, v judikatuře můžeme nalézt i připuštění kombinace těchto způsobů. Dle rozhodnutí č.j. KSBR 24 INS 4176/2008-B-48 Krajského soudu v Brně je možné, aby v situaci, kdy s tím dlužník souhlasí a kombinaci obou způsobů oddlužení nabízí, byly dle rozhodnutí o způsobu oddlužení kombinovány obě formy, typicky v případech, kdy nebude jedna z forem postačovat (např. dlužníkův příjem nebude postačovat na pokrytí splátek a tak umožní věřitelům uspokojení z části svého majetku).⁴⁵

Na základě přezkumného jednání a schůze věřitelů, kde je zvolen způsob provedení oddlužení, vydá soud usnesení o schválení oddlužení, jehož obsahem je mimojiné zvolený způsob provedení oddlužení.⁴⁶ Rozhodnutím o schválení oddlužení je teprve rozhodnuto o tom, že povolené oddlužení přejde do fáze realizace. Nejde o konečné rozhodnutí o splnění podmínek oddlužení, ale o určitou vstupní bránu k započetí plnění oddlužení. O splnění podmínek lze rozhodnout až na základě výsledků provedení schválené formy oddlužení.⁴⁷

---

⁴⁴ KISLINGEROVÁ, Eva, RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš a kol. *Insolvenční praxe v České republice. V období 2008 – 2013*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013. s. 39.

⁴⁵ usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9.7.2012, č.j. KSBR 24 INS 4176/2008-B-48 in ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1301 (§ 398).

⁴⁶ § 406 insolvenčního zákona

⁴⁷ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1420 (§ 418).

1.5 Závěrečná fáze oddlužení

Pokud dlužník splní všechny zákonem stanovené povinnosti schváleného způsobu oddlužení v insolvenčním řízení, je oddlužení splněno.

V případě, že by dlužník v průběhu insolvenčního řízení své povinnosti neplnil, nebo by plnění splátkového kalendáře nebylo možné, může i v průběhu dojít ke zrušení schváleného oddlužení ve smyslu § 418 odst. 1 písm. a) nebo b) insolvenčního zákona.⁴⁸ V případě, že je schválené oddlužení zrušeno, insolvenční soud zároveň se zrušením oddlužení rozhodne o řešení úpadku dlužníka konkurzem.⁴⁹ Zrušení schváleného oddlužení je ukončením procesu oddlužení předtím, než je rozhodnuto o jeho splnění, k zrušení oddlužení může dojít kdykoliv v průběhu oddlužení.⁵⁰

V případě, že dlužník dostojí všem povinnostem, vezme insolvenční soud splnění oddlužení na vědomí rozhodnutím – usnesením dle § 413 insolvenčního zákona. Právní mocí tohoto rozhodnutí pak insolvenční řízení končí. Samotné vydání rozhodnutí o splnění oddlužení ještě neznamena, že dlužníkovy dluhy bez dalšího zanikají a je od jejich placení osvobozen. Účinky osvobození od dluhů má až usnesení o osvobození dlužníka od placení pohledávek dle § 414 insolvenčního zákona.

Pokud dlužník splní všechny povinnosti schváleného oddlužení, vydá insolvenční soud na návrh dlužníka usnesení, kterým dlužníka osvobodí od placení pohledávek, které byly do oddlužení zahrnuty, a to v rozsahu ve kterém v oddlužení nebyly uspokojeny.⁵¹ Osvobození se vztahuje i na pohledávky, které v době podání návrhu existovaly, ale věřitelé je do insolvenčního řízení nepřihlásili.

Z osvobození od placení dluhu existují výjimky, mezi ty patří peněžitý trest nebo jiná majetková sankce uložená dlužníku v trestním řízení pro úmyslný trestný čin a pohledávky na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti. Tyto dluhy je dlužník povinen plnit.⁵² Pohledávky věřitelů, kterých se osvobození týká, nezanikají, ale z důvodu přiznaného osvobození se stávají naturální obligací a dlužník není povinen k jejich plnění.⁵³

Pro věřitele, kteří svou pohledávku do insolvenčního řízení, kde dlužník splnil všechny předpoklady pro přiznání osvobození dlužníka od placení pohledávek, nepřihlásili, neexistuje

---

⁴⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 733 (§ 413).

⁴⁹ § 418 insolvenčního zákona

⁵⁰ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1421 (§ 418).

⁵¹ § 414 odst. 1 insolvenčního zákona

⁵² § 416 insolvenčního zákona

⁵³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 735 (§ 414).

mimo dobrovolné plnění dlužníka způsob, jak svou pohledávku vymoci. Je tak na věřitelích, aby bedlivě sledovali, zda se v insolvenčním rejstříku neobjeví insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení právě jejich dlužníka.

Osvobození přiznané dlužníku může být odejmuto, a to na návrh věřitele podaný do tří let od právní moci rozhodnutí. Insolvenční soud osvobození dlužníku odejme, pokud bude zjištěno podvodné jednání dlužníka nebo v případě, že bude pravomocně odsouzen pro trestný čin.⁵⁴ Odejmutí přiznaného osvobození je určitou pojistkou pro případy, kdy bude po osvobození zjištěno dlužníkové jednání, které by bylo považováno za rozporné s filozofií přiznání benefícia poskytovaného v podobě osvobození.⁵⁵

---

⁵⁴ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 223.

⁵⁵ KULKOVÁ, Jarmila. In KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol., *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 964 (§ 417).

2 Společné jmění manželů

2.1 Pojem společné jmění manželů

Společné jmění manželů je institutem soukromého práva, upraveno je v části druhé občanského zákoníku. Na rozdíl od předchozí právní úpravy ve starém občanském zákoníku,⁵⁶ kde byl institut společného jmění manželů upraven v části týkající se věcných práv, je tento institut v občanském zákoníku zařazen do druhé části a jejího oddílu druhého, kde je upraveno manželské majetkové právo.

Občanský zákoník společné jmění manželů v § 708 definuje jako to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů. Stejně tak jako v předchozí právní úpravě tedy platí, že společné jmění manželů je souborem všeho, co manželé za trvání manželství nabyli, co má majetkovou hodnotu a není zákonem vyloučeno vůbec nebo jen v případě manželů.⁵⁷ Slosloví „*to, co manželům náleží*“ vyjadřuje, že obsahem společného jmění manželů je vše, co manželům v daný okamžik patří, to co získali, nabyli společně nebo jeden z manželů za trvání manželství.⁵⁸

Společné jmění manželů může existovat ve třech formách, a to v zákonném režimu a dále ve dvou režimech modifikovaných: smluveném a režimu založeném rozhodnutím soudu.⁵⁹

2.2 Vznik a zánik společného jmění manželů

Vznik společného jmění manželů je, jak už vyplývá z označení institutu, úzce spjat s uzavřením manželství, není možné, aby ke vzniku společného jmění manželů došlo dříve, než je uzavřeno manželství nebo aby bylo uzavřeno mezi osobami odlišnými od manželů.

V právní nauce existují dva názory na okamžik vzniku společného jmění manželů. Jeden názor je takový, že společné jmění manželů vzniká již samotným uzavřením manželství i přesto, že je množina společného jmění manželů prázdná a druhý naopak, že společné jmění manželů vzniká až nabytím majetku, který do něj spadá.⁶⁰

---

⁵⁶ zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 136/2002 Sb., účinném ke dni 12.června 2002

⁵⁷ ZUKLÍNOVÁ, M. In ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek II, (§ 655 až 975)*.

1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 122-123 (§ 708).

⁵⁸ Tamtéž s. 124

⁵⁹ § 708 odst. 2 občanského zákoníku

⁶⁰ PSUTKA, J. In HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHÁLOVÁ, L. a kol.: *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 158 (§ 708).

Výjimkou z výše uvedeného je uzavření smlouvy snoubenců o vyloučení společného jmění manželů nebo vyhrazení jeho vzniku ke dni zániku manželství. V tomto případě při uzavření manželství společné jmění manželů vůbec nevznikne.⁶¹

Společné jmění manželů existuje po celou dobu trvání manželství, pokud z nějakého právního důvodu (na základě zákona, právním jednáním manželů, rozhodnutím soudu) nedojde ke změně tohoto právního stavu.⁶² Každé společné jmění manželů zaniká společně se zánikem manželství nebo prohlášením manželství za neplatné.

2.3 Zákonný režim společného jmění manželů

Jde o režim společného jmění manželů, který není nijak modifikován od právní úpravy obsažené v občanském zákoníku. Právní úpravu tohoto režimu včetně správy společného jmění manželů v zákonném režimu obsahují § 709–715 občanského zákoníku. V těchto ustanoveních je především vymezeno, co vše je součástí společného jmění manželů.

Společné jmění manželů obsahuje jak aktiva (majetek), tak pasiva (dluhy). Mezi aktiva společného jmění manželů v zákonném režimu patří to, čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství (s výjimkami uvedenými v § 709 odst. 1 písm. a) – e) občanského zákoníku), zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů a podíl jednoho z manželů na obchodní společnosti nebo družstvu, pokud se manžel stal společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva za trvání manželství.⁶³

Mezi pasiva patří dluhy převzaté za trvání manželství s výjimkou těch, které se týkají majetku náležejícího jen jednomu z manželů (v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku) a dluhu, který převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého (a zároveň nešlo o obstarávání běžných nebo každodenních potřeb rodiny).

2.4 Smluvený režim společného jmění manželů

Právní úprava smluveného režimu společného jmění manželů je obsažena v § 713–723 občanského zákoníku. V případě, že snoubenci nebo manželé chtějí mít společné jmění manželů upraveno odlišně od režimu zákonného, mohou si to ujednat smlouvou o manželském majetkovém režimu. Smlouva musí být uzavřena ve formě veřejné listiny, nejčastěji tedy formou notářského zápisu. Tato smlouva může být uzavřena jak před uzavřením manželství, tak za jeho trvání.⁶⁴ Není stanoveno, kdy nejdříve je možné smlouvu

---

⁶¹ ZUKLÍNOVÁ, M.. In ŠVESTKA, J. a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek II, (§ 655 až 975)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014, s. 122-123 (§ 708).

⁶² Tamtéž s. 124.

⁶³ § 709 občanského zákoníku

⁶⁴ § 716 občanského zákoníku

o modifikaci společného jmění manželů uzavřít, je tedy dovozováno, že k uzavření takové smlouvy může dojít prakticky kdykoliv.⁶⁵ Účinnosti ale taková smlouva nabývá dle § 720 odst. 1 občanského zákoníku nejdříve uzavřením manželství.

Smluvený režim společného jmění manželů může spočívat v několika režimech, vždy záleží na dohodě manželů. Jednotlivé typy smluveného režimu společného jmění manželů jsou uvedeny v § 717 odst. 1 občanského zákoníku, jedná se o režim oddělených jmění, režim vyhražující vznik společného jmění ke dni zániku manželství nebo režim spočívající v rozšíření či zúžení společného jmění v zákonném režimu.

Režim oddělených společných jmění manželů je novým režimem od účinnosti občanského zákoníku. Pokud smlouvu o oddělených společných jmění manželů uzavřou snoubenci před uzavřením manželství, k jeho vzniku nedojde. V případě, kdy je smlouva o oddělených společných jmění uzavřena za trvání manželství, je nutné dosud existující společné jmění manželů vypořádat. Existence tohoto režimu je od 1.1.2014 možná z toho důvodu, že je již možné vynětí obvyklého vybavení rodinné domácnosti ze společného jmění manželů.

V případě režimu, kdy je vznik společného jmění manželů vyhrazen až ke dni zániku manželství, společné jmění manželů nevznikne uzavřením manželství, ale vznikne až při jeho zániku. Vznikne jen pro účely vypořádání majetku, který by býval patřil do společného jmění manželů, kdyby žádná smlouva o úpravě společného jmění manželů neexistovala.⁶⁶

Pokud jde o režim spočívající ve zúžení nebo rozšíření společného jmění manželů, jeho předmětem je buď rozšíření společného jmění manželů o věci, které by bez uzavření smlouvy jeho součástí nebyly (věc darovaná, zděděná), nebo naopak zúžení společného jmění manželů o věci, které by jinak jeho součástí byly. Jako u všech smluvených režimů i zde platí, že smlouvou nesmí být dotčeno obvyklé vybavení rodinné domácnosti (§ 718 odst. 3 občanského zákoníku).

Smlouva manželů upravující společné jmění manželů se může týkat rozsahu, obsahu i doby vzniku společného jmění manželů s výjimkou týkající se obvyklého vybavení rodinné domácnosti,⁶⁷ ustanovení o obvyklém vybavení rodinné domácnosti nelze vyloučit ani změnit.⁶⁸ Další omezení pro smluvní úpravu společného jmění manželů jsou v § 719

---

⁶⁵ PSUTKA, J. In HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHÁLOVÁ, L. a kol.: *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 218 (§ 716).

⁶⁶ Tamtéž s. 225 – 226.

⁶⁷ viz § 698 občanského zákoníku: „Obvyklé vybavení rodinné domácnosti tvoří soubor movitých věcí, které slouží běžně nezbytným životním potřebám rodiny a jejích členů, přitom není rozhodné, zda jednotlivé věci náleží oběma manželům nebo jen jednomu z nich.“

⁶⁸ § 718 občanského zákoníku

občanského zákoníku, smlouva nesmí vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu a nesmí se svým účelem nebo obsahem dotknout práv třetí osoby.

Oproti občanskému zákoníku č. 40/1964 Sb., účinný do 31.12.2013, je v „novém“ občanském zákoníku v § 721 zakotveno, že smlouvy o manželském majetkovém režimu se zapisují do veřejného seznamu – Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.⁶⁹ Smlouvy se tam zapisují tehdy, je-li to v nich ujednáno nebo na žádost obou manželů. Zápis provádí ten, kdo smlouvu sepsal (většinou notář) nebo ten, kdo seznam vede (Notářská komora České republiky – v případě, že tak nemůže učinit ten, kdo listinu sepsal, například zemřel-li).⁷⁰

Hlavní výhodou zápisu smlouvy o manželském majetkovém režimu do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu je, že manželé se obsahu smlouvy mohou dovolat vůči třetím osobám i když s jejím obsahem nebyly seznámeny.⁷¹

2.5 Režim společného jmění manželů založený rozhodnutím soudu

Ke zrušení nebo zúžení rozsahu společného jmění manželů rozhodnutím soudu dochází na návrh jednoho z manželů, je-li pro to závažný důvod.

Závažnými důvody mohou být: požadavek manželova věřitele na zajištění pohledávky vůči jednomu z manželů v rozsahu přesahujícím hodnotu toho, co náleží výlučně tomuto manželovi, marnotratnost jednoho z manželů, začátek podnikání manžela nebo nabytí obchodního podílu ve společnosti, čímž se manžel stal neomezeně ručícím společníkem společnosti nebo i to, že manžel soustavně a opakovaně podstupuje nepřiměřená rizika.⁷²

Tyto důvody uvedené v § 724 občanského zákoníku jsou jen demonstrativním výčtem, bude záležet na soudech, zda konkrétní důvody, uvedené v návrhu na zúžení nebo zrušení společného jmění manželů budou považovat za závažné a návrhu vyhoví.

Tento modifikovaný režim lze změnit smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu. Soud o obnovení společného jmění rozhodne, pokud tu již nejsou důvody, pro které bylo

---

⁶⁹ Vedení, provoz a správu Seznamu listin o manželském majetkovém režimu upravuje předpis Notářské komory České republiky o Seznamu listin o manželském majetkovém režimu přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. u) zákona č. 358/1992 Sb., zákon č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Dostupný na < http://www.nkcr.cz/doc/rady/Seznam_listin_o_manzelskem_majetkovem_rezimu.pdf >.

⁷⁰ § 7 odst. 1 předpisu Notářské komory České republiky o Seznamu listin o manželském majetkovém režimu přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. u) zákona č. 358/1992 Sb., zákon č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Dostupný na < http://www.nkcr.cz/doc/rady/Seznam_listin_o_manzelskem_majetkovem_rezimu.pdf >.

⁷¹ § 351 zákona č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

⁷² § 724 občanského zákoníku

modifikováno. Rozhodnutím soudu o zúžení nebo zrušení společného jmění manželů nesmí být, stejně tak jako u smluvní modifikace, dotčeno obvyklé vybavení rodinné domácnosti.⁷³

Rozhodnutí soudu, týkající se rozsahu společného jmění manželů, se zapisuje, podobně jako smlouvy o úpravě společného jmění manželů, do Seznamu o manželském majetkovém režimu. V tomto případě provádí zápis Notářská komora České republiky poté, co jí soud doručí stejnopis rozhodnutí.⁷⁴

---

⁷³ § 725 – 727 občanského zákoníku

⁷⁴ § 5 písm. c) a § 7 odst. 2 předpisu Notářské komory České republiky o Seznamu listin o manželském majetkovém režimu přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. u) zákona č. 358/1992 Sb., zákon č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Dostupný na < http://www.nkcr.cz/doc/rady/Seznam_listin_o_manzelskem_majetkovem_rezimu.pdf >.

3 Vývoj právní úpravy možnosti společného oddlužení manželů od 1.1.2008 po novelu insolvenčního zákona č. 294/2013 Sb.

Institut oddlužení, jako jeden ze dvou možných způsobů řešení úpadku fyzické osoby, byl do českého právního řádu zakotven v roce 2008, kdy nabyt účinnosti insolvenční zákon, který institut oddlužení upravuje ve své hlavě páté.

Insolvenční zákon ve znění účinném k 1.1.2008 umožňoval oddlužení jen fyzické osobě jako jednotlivci, neobsahoval možnost společného návrhu na povolení oddlužení manželů ani jiné kolektivní oddlužení. Nic jako společné oddlužení manželů tedy dle práva neexistovalo. Pouze v § 392 odst. 3 tehdy účinného insolvenčního zákona bylo stanoveno, že návrh na povolení oddlužení musí být podepsán manželem dlužníka, který musí výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí. Souhlas manžela ve smyslu výše uvedeného ustanovení se nevyžadoval, pokud oddlužením nemohl být dotčen majetek z nevypořádaného společného jmění manželů, rozsah vyživovacích povinností dlužníka vůči manželu a nezaopatřeným dětem.⁷⁵

Požadavek na souhlas manžela s povolením oddlužení vycházel z principu, že pokud se nejedná o obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů, je třeba souhlasu obou manželů. Dotčení majetku ve společném jmění manželů, a tedy i povinnost podpisu manžela na návrhu na povolení oddlužení, bylo nutné předpokládat téměř vždy.⁷⁶

Problematickým aspektem této právní úpravy byla chybná úprava případů, kdy návrh na povolení oddlužení chtěli podat oba manželé společně, a to z důvodu, že nebyli schopni plnit závazky patřící do jejich společného jmění, ke kterým se zavázal buď jen jeden z manželů, nebo oba společně.

Jako jediný možný se ve smyslu shora uvedené právní úpravy jevil postup, kdy každý z manželů podal samostatný návrh na povolení oddlužení a své návrhy si vzájemně podepsali ve smyslu § 392 odst. 3 insolvenčního zákona ve znění účinném ke dni 1.1.2008. Po podání těchto dvou návrhů bylo zahájeno samostatné insolvenční řízení o každém z nich.

Z důvodu nejasného postupu v problematice existence nebo neexistence možnosti společného oddlužení manželů, chybná právní úprava, vodítka v důvodové zprávě

---

⁷⁵ § 392 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném ke dni 1.1.2008

⁷⁶ KULKOVÁ, Radmila. In KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, s. 868 (§ 392).

k insolvenčnímu zákonu, chybějícího výkladového stanoviska expertní skupiny pro insolvenční právo S22,⁷⁷ začaly tento institut utvářet soudy svou judikaturou.

Judikatura k této oblasti je poměrně rozsáhlá, některé z postupů insolvenčních soudů, které tuto problematiku řešily, popisuje ve svém článku pro Bulletin advokacie Řeháček: Prvním způsobem řešení oddlužení manželů bylo vedení dvou samostatných na sobě nezávislých řízeních. Toto řešení nejlépe odpovídalo dikci zákona, který vůbec nezmiňoval možnost společného řízení. Druhým řešením je společně prováděné oddlužení, tento způsob řešení společného oddlužení manželů je formulován například v usnesení Vrchního soudu v Praze, ve kterém soud konstatoval, že manželé tvoří majetkovou a závazkovou jednotu a není zde dán žádný důvod pro to, aby se na této jednotě v rámci insolvenčního řízení cokoliv měnilo.⁷⁸

Třetím možným řešením je kompromis mezi dvěma již uvedenými, tento postup zvolil ve svém rozhodnutí například Krajský soud v Praze,⁷⁹ ve kterém soud uložil insolvenčnímu správci, aby už schválené oddlužení manželů prováděl společně. V tomto řízení se jednalo o to, aby insolvenční správce, v případě, že jeden z manželů nebude schopen plnit 30 % pohledávek, hradil tento rozdíl ze splátek plynoucích od druhého manžela. O každém insolvenčním návrhu na povolení oddlužení tak bylo rozhodnuto samostatně, ale u následného plnění splátkového kalendáře byla stanovena možnost určité výpomoci mezi manžely.⁸⁰

V roce 2011 se soudní judikatura ustálila a insolvenční soudy v zásadě rozhodovaly jednotně, a to tak, že se řízení o návrzích na povolení oddlužení manželů spojovala v jedno, a to i přes to, že pro „společné“ oddlužení neexistoval žádný zákonný podklad.

Insolvenční soudy tedy rozhodovaly tak, že pokud návrhy na povolení oddlužení podali oba manželé (každý na zvláštním formuláři), nejlépe ve stejný den a všechny jejich závazky patřily do společného jmění manželů, postupovaly soudy dle § 7 insolvenčního zákona ve znění účinném ke dni 1.1.2008 a v souladu s tímto ustanovením používaly § 112 odst. 1 občanského soudního řádu. V rámci hospodárnosti řízení pak insolvenční soudy spojovaly návrhy manželů ke společnému řízení. Hospodárnost zde byla spatřována zejména v tom, že

---

⁷⁷ Jedná se o expertní pracovní skupinu pro insolvenční právo jmenovanou ministrem spravedlnosti. Jejím úkolem je především poskytovat výkladová stanoviska k výkladovým otázkám a vyhodnocovat zavedené instituty insolvenčního práva. Viz *Expertní pracovní skupina pro insolvenční právo* [online]. [cit. 20.3.2015]. Dostupné na <<http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/expertni-skupina.html>>.

⁷⁸ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.12.2009, č.j. KSPL 54 INS 4966/2009, 1 VSPH 669/2009 – A-21

⁷⁹ usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 21.9.2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9

⁸⁰ ŘEHÁČEK, Oldřich. Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 7-8, s. 42.

bylo možno vydávat jen jedno rozhodnutí, insolvenčnímu správci náležela jen jedna odměna a jedna náhrada hotových výdajů.⁸¹

Dle názoru Šimáka, insolvenčního správce, měli manželé dvě možnosti jak dosáhnout společného řízení o oddlužení. První možností je již výše zmíněné spojení dvou návrhů na povolení oddlužení ke společnému řízení, a to buď na podnět některého z manželů, nebo z uvážení soudu. Druhou možností bylo rozdělení insolvenčního návrhu na povolení oddlužení a nejdříve podat společný insolvenční návrh, kde bude žádost o společné řízení a následně podat návrh na povolení oddlužení každým manželem zvlášť.⁸²

První ze způsobů se jeví jako lepší, neboť tento postup vyplývá přímo ze zákona a je jednoduchý. Druhou možnost autorka práce hodnotí jako teoreticky možnou ale zbytečně komplikovanou. Ustanovení § 390 odst. 1 insolvenčního zákona v původním znění sice říká, že dlužník návrh na povolení oddlužení podá zároveň s insolvenčním návrhem, ale návrh na povolení oddlužení se podává (dle § 391 odst. 2 insolvenčního zákona v původním znění) na zákonem stanoveném formuláři a tam je pod položkou č. 7 přímo kolonka pro zaškrtnutí v tomto znění: „*insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení*“.

Dle názoru autorky této práce se předpokládalo, že dlužník tuto kolonku nezaškrtně pouze v případě, že insolvenční návrh směřovaný vůči němu již podal jeho věřitel, viz kolonka č. 8 výše zmíněného formuláře, která zní: „*návrh na povolení oddlužení je podáván po podání insolvenčního návrhu věřitele*“.⁸³

Neboť nebyl výše uvedený stav právně upraven, byla nutná novelizace insolvenčního zákona, která by možnost společného oddlužení manželů s vymezením jeho podmínek zakotvila přímo do zákona nebo možnost slučování jednotlivých návrhů na povolení oddlužení zákonem vyloučila. Naléhavou potřebu řešení výše uvedené problematiky uznal i legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti. V důvodové zprávě k zákonu, kterým se mění insolvenční zákon, je jako řešení navrhováno zpracování nového institutu společného insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení manželů, který byl dosud dovozován judikaturou.⁸⁴

---

⁸¹ ŠIMÁK, Pavel. *Společné oddlužení manželů* [online]. epravo.cz, 8.7.2011 [cit. 1.11.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/spolecne-oddluzeni-manzelu-74667.html>>.

⁸² Tamtéž

⁸³ Formuláře pro podání návrhu na povolení oddlužení jsou dostupné na <<https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>>.

⁸⁴ KLEIN, Petr. *Důvodová zpráva. Závěrečná zpráva k hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) Obecná část* [online]. 5.3.2013 [cit. 1.11.2014]. Dostupné na <<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN8YZL7DDO>>.

Ve zvláštní části důvodové zprávy je pak navrženo nové ustanovení insolvenčního zákona - § 394a, které by zavedlo institut společného oddlužení manželů.⁸⁵

Revizní novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 294/2013 Sb., ze dne 12.9.2013, která nabyla účinnosti dne 1.1.2014, byl do insolvenčního zákona zakotven institut společného oddlužení manželů. Současně s novým ustanovením § 394a bylo do insolvenčního zákona stejnou novelou vloženo také ustanovení § 83a tohoto znění: „*Není-li dále stanoveno jinak, není v insolvenčním řízení přípustné spojení věcí různých dlužníků ke společnému řízení.*“, protože o oddlužení není stanoveno jinak, od 1.1.2014 již není možné návrhy na povolení oddlužení manželů, které byly podány jednotlivě, spojit do společného řízení.

Problematickým se ale ukázal článek II. přechodných ustanovení výše uvedené novely, dle kterého zákaz spojování návrhů do společného řízení platí i pro řízení, která byla zahájena před účinností této novely. Dle výkladu tohoto článku by tak nebylo možné spojit ani řízení manželů, která byla zahájena v době, kdy možnost společného návrhu na povolení oddlužení ve smyslu § 394a insolvenčního zákona neexistovala.

Krajské soudy se v některých případech striktně držely přechodných ustanovení, kdy např. ve věci sp.zn. KSPL 27 INS 19205/2013, kde bylo insolvenční řízení zahájeno v červenci 2013, zamítl Krajský soud v Plzni návrh dlužníků na společný splátkový kalendář, odvolací soud ale toto rozhodnutí následně zrušil. Odvolací soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že ze smyslu a účelu nového ustanovení § 83a insolvenčního zákona plyne, že manželé mají insolvenční návrh podávat společně ve smyslu § 394a insolvenčního zákona, v tomto konkrétním případě, ale v době podání návrhu neexistovalo toto ustanovení a ani Ministerstvo spravedlnosti neposkytovalo dlužníkům formulář pro tyto situace. Dále odvolací soud uvedl, že: „*S ohledem na skutečnost, že insolvenční návrh byl podán před 1.1.2014, je třeba vykládat ustanovení § 394a IZ tak, že za společný návrh manželů na povolení oddlužení je třeba považovat projev vůle, kterým oba manželé dávají najevo, že chtějí svůj úpadek řešit společným oddlužením.*“. V této věci tak následně byla insolvenční řízení manželů spojena.⁸⁶

Odlišně zatím rozhodoval Vrchní soud v Olomouci, který o odvolání dlužníků, kterým nebylo vyhověno a jejich návrhy na povolení oddlužení nebyly spojeny do jednoho řízení,

---

⁸⁵ Důvodová zpráva. Závěrečná zpráva k hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) Zvláštní část [online]. 5.3.2013 [cit. 1.11.2014]. Dostupné na < <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN8YZL7DDO>>.

⁸⁶ usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 14.4.2014 č.j. KSPL 27 INS 19205/2013-B-9, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6.6.2014, č.j. 1 VSPH 967/2014-B-18, usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 6.10.2014, č.j. KSPL 27 INS 19205/2013-B-27, podobně také usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.6.2014, č.j. 3 VSPH 392/2013-A-29

rozhodoval zamítnutím odvolání. Vrchní soud své rozhodnutí odůvodňuje stejně jako Krajský soud v Plzni ve výše uvedené věci.⁸⁷ Pokud je autorce známo, Nejvyšší soud, který mohl rozhodovací činnost vrchních soudů sjednotit, o této věci dosud nerozhodoval.

Po šesti letech účinnosti insolvenčního zákona tak byla vyřešena problematika existence společného návrhu manželů na povolení oddlužení.

---

⁸⁷ usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14.3.2014, č.j. 2 VSOL 110/2014-A-13

4 Společný návrh manželů na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona

Jak už bylo uvedeno v závěru třetí kapitoly, novelou insolvenčního zákona zákonem č. 294/2013 Sb., bylo mimo jiné do insolvenčního zákona včleněno ustanovení § 394a, které upravuje společný návrh manželů na povolení oddlužení.

Společný návrh manželů na povolení oddlužení má kromě toho, že byla vyřešena otázka spojování nebo nespojování insolvenčních řízení manželů i ekonomické výhody. Dlužníci, kterým bude schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře dle § 394a insolvenčního zákona, platí jednu odměnu insolvenčnímu správci ve výši 1.125,- Kč měsíčně místo částky 1.500,- Kč měsíčně (2 x 750,- Kč – odměna insolvenčního správce při oddlužení jednotlivce).⁸⁸ Za pět let trvání procesu oddlužení tedy dlužníci zaplatí o 22.500,-Kč méně, než kdyby se každý „oddlužoval“ v samostatném řízení.

Další ekonomická výhoda spočívá ve výši plnění pohledávek. Z každé pohledávky manželů, která patří do společného jmění manželů, je nutné uhradit minimálně 30 %, ⁸⁹ v případě, kdy by každý z manželů podával návrh na povolení oddlužení samostatně, mohl by věřitel přihlásit svou pohledávku za každým z manželů do samostatného insolvenčního řízení. V takovém případě by bylo nutné uhradit minimálně 2 x 30 %, tedy 60 % z celkové výše pohledávky. Může tedy být výhodnější podání společného návrhu a splacení 30 % každé pohledávky.

Současná právní úprava společného návrhu na povolení oddlužení manželů je, dle názoru autorky práce, pro dlužníky výhodnější nejen v tom, že vypracovávají pouze jeden insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, ale také nemusí docházet k vypořádání společného jmění manželů. Při podání společného návrhu na povolení oddlužení totiž společné jmění manželů nezaniká a zároveň při splnění oddlužení dojde k oddlužení společného jmění manželů jako celku.⁹⁰

I přes zavedení společného oddlužení manželů je stále možné, aby návrh na povolení oddlužení podal jen jeden z manželů nebo každý zvlášť. To vyplývá už ze znění § 394a insolvenčního zákona, kde je stanoveno, že manželé „mohou“ návrh podat společně. Pokud každý z manželů podá insolvenční návrh samostatně, může insolvenční soud dlužníky vyzvat k „doplnění“ návrhu, kde je instruuje o možnosti podání společného návrhu. Pokud dlužníci

---

⁸⁸ § 3 písm. b) vyhlášky č. 313/2007 Sb., vyhláška o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

⁸⁹ § 395 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona

⁹⁰ § 408 odst. 1 insolvenčního zákona

společný návrh přesto nepodají, povede soud o každém návrhu samostatné řízení, neboť jak již bylo uvedeno, od 1.1.2014 nelze řízení spojovat. Informaci o podání společného návrhu může insolvenční soud sdělit dlužníkům také neformálním dopisem.⁹¹ Výzvu ve formě usnesení zaslal dlužníku například Městský soud v Praze, který dlužníka vyzval, aby svůj insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení vzal zpět a podal ho znovu společně s manželkou dle § 394a insolvenčního zákona.⁹²

4.1 Aktivní legitimace

Aktivně legitimováni k podání společného návrhu na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona jsou manželé za podmínky, že každý z nich je osobou oprávněnou k podání návrhu ve smyslu § 389 insolvenčního zákona (blíže viz kapitola první).

Další podmínkou je, aby navrhovatelé byli manželi ke dni, kdy návrh dojde insolvenčnímu soudu. Důležité je trvání manželství ke dni, kdy návrh došel insolvenčnímu soudu a tedy ke dni zahájení insolvenčního řízení, následný rozvod manželství není překážkou, která by bránila v pokračování rozhodování o povolení oddlužení.⁹³ Vrchní soud v Praze již rozhodoval o odvolání dlužníků, jejichž insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona byl zamítnut z toho důvodu, že v době podání návrhu již dlužníci byli rozvedeni.

Dlužníci podali společný návrh dle § 394a insolvenčního zákona, neboť všechny jejich závazky byly společné a vznikly za trvání manželství. Insolvenční soud prvního stupně řízení zastavil s odůvodněním, že dlužníci nejsou manželé a tak nejsou aktivně legitimováni k podání návrhu dle výše uvedeného ustanovení. Vrchní soud toto rozhodnutí změnil tak, že řízení se nezastavuje a soudu prvního stupně sdělil, že jedna z věcí má být vyloučena k samostatnému řízení.⁹⁴

4.2 Náležitosti a přílohy návrhu

Insolvenční návrh spojený se společným návrhem manželů na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona mají dlužníci povinnost podat (stejně jako návrh na povolení oddlužení jednotlivce) na předepsaném formuláři, který zveřejňuje Ministerstvo

---

⁹¹ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1251 (§ 394a).

⁹² usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16.10.2014, č.j. MSPH 95 INS 12081/2014-A-16

⁹³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, J. a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. str. 703 (§ 394a).

⁹⁴ usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 15.4.2014, č.j. KSPA 44 INS 9607/2014-A-4, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.9.2014, č.j. 1 VSPH 1079/2014-A-11

spravedlnosti.⁹⁵ Náležitosti návrhu na povolení oddlužení jsou stanoveny ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti, pro oddlužení jsou podstatná její ustanovení § 23 a § 24.

Společný návrh manželů na povolení oddlužení musí kromě příloh uvedených v § 392 insolvenčního zákona (blíže rozebraných v kapitole první) obsahovat také přílohy specifické pro společný návrh manželů, ty jsou uvedené v ustanovení § 394a odst. 2 insolvenčního zákona a v § 24 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti. K návrhu musí být přiloženo výslovné prohlášení manželů, jehož obsahem je, že souhlasí s tím, aby všechen jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů. Náležitostí tohoto návrhu jsou úředně ověřené podpisy.⁹⁶ Výše uvedené prohlášení manželů zakládá fikci, že všechen majetek manželů je pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek v jejich společném jmění.

Nedoložení tohoto prohlášení nemá vést k odmítnutí insolvenčního návrhu ve smyslu § 128 insolvenčního zákona jako tomu bylo ve věci sp.zn. KSPH 68 INS 13364/2014 vedené u Krajského soudu v Praze, ale dlužníci mají být vyzváni k doplnění svého návrhu dle § 393 insolvenčního zákona.⁹⁷

Ustanovení § 408 odst. 2 insolvenčního zákona říká, že pokud jde o oddlužení povolené na základě společného návrhu na povolení oddlužení manželů, považuje se (od okamžiku, kdy nastaly účinky schválení oddlužení) všechen majetek manželů za spadající do společného jmění manželů. V řízení o společném návrhu manželů na povolení oddlužení dle § 394a insolvenčního zákona tak bude pouze jedna majetková podstata.⁹⁸

Další povinnou přílohou společného návrhu na povolení oddlužení manželů je dle § 24 písm. j) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti kopie oddacího listu manželů. Oddací list je povinnou přílohou právě z důvodu prokázání manželství.

Ostatní přílohy, které je nutné k návrhu přiložit, jsou shodné jako u návrhu na povolení oddlužení podávané jednotlivcem.

---

⁹⁵ Dostupný na < <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>>.

⁹⁶ § 394a odst. 2 insolvenčního zákona

⁹⁷ usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16.5.2014, č.j. KSPH 68 INS 13365/2014-A-8, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.6.2014, č.j. 1 VSPH 1235/2014-A-13, stejně také usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14.3.2014, č.j. KSPH 68 INS 6828/2014-A-8, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.5.2014, č.j. 1 VSPH 882/2014-A-15

⁹⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, J. a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. str. 703 (§ 394a).

5 Oddlužení a společné jmění manželů

Společného jmění manželů se oddlužení dotýká vždy významnou měrou, a to především v případech, kdy je jako způsob oddlužení zvoleno zpeněžení majetkové podstaty. V případě, kdy je zvolen způsob oddlužení plněním splátkového kalendáře, nebývá mimo příjmů dlužníka dotčen jiný majetek. Tato kapitola tak bude zaměřena především na oddlužení provedené způsobem zpeněžením majetkové podstaty, a tedy určení majetkové podstaty, které značně ovlivňuje společné jmění manželů.

Kladem oddlužení způsobem zpeněžení majetkové podstaty je, že k úhradě svých dluhů nabízí majetek nabytý do okamžiku schválení oddlužení, příjmy a majetek nabyté po schválení oddlužení jsou dlužníkovi zachovány.⁹⁹

Protože je určování majetkové podstaty a dopady oddlužení na společné jmění manželů rozdílný u společného návrhu manželů na povolení oddlužení a návrhu na povolení oddlužení podaného jednotlivcem, bude každému z nich věnována samostatná podkapitola.

5.1 Majetková podstata

Majetková podstata je upravena v obecné části insolvenčního zákona, a to v § 205 a následujících. Majetkovou podstatou je veškerý majetek, který dlužníku náležel v době, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.¹⁰⁰

Do majetkové podstaty tak patří věci movité, nemovité, peněžní prostředky, akcie, obchodní podíly, dlužníková mzda nebo plat, akcie, směnky a další majetek, demonstrativní výčet majetku spadajícího do majetkové podstaty dlužníka je uveden v § 206 insolvenčního zákona.

Naopak do majetkové podstaty dlužníka nebude patřit ten majetek, který není možné postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí.¹⁰¹ Z majetkové podstaty tak budou vyloučeny věci uvedené v § 321 a 322 občanského soudního řádu, týká se to například věcí, jejichž prodej je zakázán, běžných oděvních součástí, obvyklého vybavení domácnosti, snubního prstenu a dalších věcí osobní povahy, zdravotnických potřeb a dalších.

Výčet je opět demonstrativní, vždy ale půjde o věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování svých hmotných potřeb a potřeb rodiny. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí nebo exekuce dle občanského soudního řádu v insolvenčním řízení neplatí, že nemohou být

---

⁹⁹ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1373 (§ 408).

¹⁰⁰ § 205 odst. 1 insolvenčního zákona

¹⁰¹ § 207 insolvenčního zákona

postiženy věci, které dlužník potřebuje k plnění svých pracovních povinností viz § 207 odst. 1 insolvenčního zákona.

Zjišťování obsahu majetkové podstaty je úkolem insolvenčního správce, dlužníci mají povinnost poskytnout insolvenčnímu správci všestrannou součinnost.¹⁰² Určitým východiskem pro insolvenčního správce může být seznam majetku předložený dlužníky, který je povinnou přílohou návrhu. Insolvenční správce by ale určitě měl provést i další šetření za účelem zjištění správnosti a úplnosti seznamu. Pro tyto účely je insolvenční správce oprávněn od orgánů veřejné správy požadovat součinnost, orgány veřejné správy jsou povinny poskytnout insolvenčnímu správci údaje o dlužníkově majetku, a to ve stejném rozsahu v jakém by je poskytly přímo dlužníku.¹⁰³ Insolvenčním správcem budou oslovovány nejčastěji katastrální úřady a centrální registr vozidel.

Mohou nastat, a v praxi nastávají, situace, kdy do majetkové podstaty bude náležet i majetek ve vlastnictví třetích osob. K tomuto bude docházet v situacích, kdy tento majetek původně vlastnil dlužník a převedl jej na třetí osobu úkonem, který byl v průběhu insolvenčního řízení prohlášen za neúčinný.¹⁰⁴ Insolvenční soudy řešily situace, kdy dlužník již v úpadkové situaci a v krátké době před podáním insolvenčního návrhu převádí svůj majetek na třetí osobu, nejčastěji příbuzného. Rozhodovací praxe v tomto jednání dlužníka spatřuje nepoctivý záměr, oddlužení pak nebývá schváleno.¹⁰⁵

Příkladem výše uvedeného může být rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.1.2014, sp.zn. 29 NSČR 88/2013, kterým bylo zamítnuto dovolání dlužnice proti rozhodnutí o neschválení oddlužení a prohlášení konkurzu na majetek dlužnice. V této věci dlužnice v době, kdy se již nacházela v úpadkové situaci, převedla nemovitost, která měla hodnotu vyšší, než byla souhrnná výše pohledávek, na svou dceru. Tímto jednáním omezila věřitele ve volbě způsobu oddlužení, protože do majetkové podstaty tak již nepatřil majetek, který by bylo možné zpeněžit tak, aby výše uspokojení byla 100 %, jako by tomu bylo u zpeněžení převedených nemovitostí. Nejvyšší soud v této věci potvrdil rozhodnutí o neschválení oddlužení Vrchního soudu v Olomouci a Krajského soudu v Ostravě, a to z důvodu, že podaným návrhem sledovala dlužnice nepoctivý záměr, kdy převodem nemovitostí znemožnila věřitelům volbu způsobu oddlužení a zkrátila míru jejich

---

¹⁰² § 209 a 210 insolvenčního zákona

¹⁰³ TARANDA, Petr. In HÁSOVÁ, J. a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 710 (§ 210).

¹⁰⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Příručka zejména pro nepravvníky*. 2. vydání. Linde Praha, 2011, s.16.

¹⁰⁵ KRHUT, Rostislav. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. s. 42.

uspokojení.¹⁰⁶ V této věci podal insolvenční správce žalobu na vyslovení neúčinnosti právního úkonu, o žalobě bylo rozhodnuto tak, že právní úkon – darovací smlouva je vůči věřitelům v insolvenčním řízení neúčinná.¹⁰⁷ Na základě tohoto rozhodnutí insolvenční správce nemovitosti sepsal do majetkové podstaty a následně došlo k prodeji nemovitosti, věřitelé byli z výtěžku prodeje stoprocentně uspokojeni.¹⁰⁸

Podobně rozhodoval i Vrchní soud v Praze, který jako soud odvolací potvrdil rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem o neschválení oddlužení a prohlášení konkurzu na majetek dlužnice. V tomto případě insolvenční správkyň v průběhu přezkumného jednání uvedla, že v uzavření darovací smlouvy o převodu nemovitosti, kterou dlužnice uzavřela se svým synem pouhých třináct dní před podáním návrhu na povolení oddlužení, spatřuje nepoctivý záměr. Odvolací soud potvrdil, že co se týče darovací smlouvy, jedná se o neúčinný právní úkon ve smyslu § 240 insolvenčního zákona jak dovodila insolvenční správkyň. Dlužnici tak nebylo přiznáno dobrodiní oddlužení a její úpadek byl řešen konkurzem.¹⁰⁹ V tomto případě nebyla v konkurzu nemovitost zpeněžena, protože nabyvatel nemovitosti uhradil veškeré pohledávky dlužnice.¹¹⁰

5.2 Společný návrh manželů na povolení oddlužení a společné jmění manželů

Jak už bylo uvedeno v předchozí podkapitole, povinnou přílohou společného návrhu manželů na povolení oddlužení je prohlášení manželů, že souhlasí s tím, aby pro účely insolvenčního řízení byl všechn jejich majetek považován za majetek ve společném jmění manželů.

Toto prohlášení má pak takové důsledky, že na určení majetkové podstaty nemá žádný vliv jakákoliv modifikace společného jmění manželů. Ať už měli manželé před podáním návrhu na povolení oddlužení smluvně upravený režim společného jmění manželů, nebo byl změněn jeho rozsah rozhodnutím soudu,¹¹¹ pro určení majetkové podstaty v insolvenčním řízení, kdy manželé podávají společný návrh na povolení oddlužení, nebude mít žádné účinky.

---

¹⁰⁶ usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.1.2014, sp.zn. 29 NSČR 88/2013, usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25.4.2013, č.j. 3 VSOL 297/2013-B-11, usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24.1.2013, č.j. KSOS 22 INS 22824/2012-B-3

¹⁰⁷ rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 1.10.2013, č.j. 22 Icm 178/2013-28 Dostupný na <<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=9029688>>.

¹⁰⁸ viz konečná zpráva insolvenčního správce Mgr. Radoslava Lavičky, dostupná na <<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=11425055>>.

¹⁰⁹ usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18.5.2012, sp.zn. KSUL 43 INS 1295/2012 a usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.8.2012, č.j. 3 VSPH 747/2012-B-14

¹¹⁰ viz konečná zpráva insolvenční správkyň v dané věci Ing. Jany Edelmannové, dostupná na <<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=5247370>>.

¹¹¹ K modifikaci společného jmění manželů viz kapitola druhá.

Všechny majetek manželů, s výše uvedenými výjimkami, ať už jde o majetek ve společném jmění manželů nebo o majetek ve výlučném vlastnictví jednoho z nich, vše bude do majetkové podstaty zahrnuto.

Do majetkové podstaty náleží i majetek, jehož je některý z manželů spoluvlastníkem, do majetkové podstaty pak bude zahrnut samozřejmě jen tento spoluvlastnický podíl manžela na dané věci.¹¹²

Dle názoru autorky ve většině případů dochází k situacím, kdy dlužníci přistoupí k podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení až ve chvíli, kdy nějaký hodnotnější majetek, který by bylo možno zpeněžit, už nemají. V některých případech jim byl již zabaven exekučně nebo ho sami převedli za účelem získání finančních prostředků.

A to je pak důvodem toho, že na schůzi věřitelů, jak už bylo uvedeno, je v poměru 97,5:2,5 rozhodnuto ve prospěch oddlužení způsobem plnění splátkového kalendáře, ke zvolení způsobu oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka tak dochází zřídka.¹¹³

5.3 Návrh na povolení oddlužení podané jedním z manželů a společné jmění manželů

V případech, kdy podá návrh na povolení oddlužení jen jeden z manželů, například z toho důvodu, že jeho závazky nespádají do společného jmění manželů, protože vznikly už před uzavřením manželství, je postup určení majetkové podstaty a dopad na společné jmění manželů odlišný od shora uvedeného. Jak je uvedeno v § 408 odst. 1 insolvenčního zákona, schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nastávají stejné účinky jako u konkurzu. Jedním z účinků je pak zánik společného jmění manželů dlužníka a jeho manžela.

Po schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, a tedy zániku společného jmění manželů, je nutné provést vypořádání společného jmění manželů. To probíhá nejen podle norem občanského zákoníku, ale především podle norem uplatňujících se u vypořádání společného jmění manželů při konkurzu, tedy dle ustanovení § 268–276 insolvenčního zákona.¹¹⁴

K vypořádání společného jmění manželů dochází nejen následkem jeho zániku schválením oddlužení majetkové podstaty, ale také v případech uvedených v § 268 odst. 2 insolvenčního zákona. Společné jmění manželů bude tedy vypořádáno v případě, že v době

---

¹¹² ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1372 (§ 408).

¹¹³ KISLINGEROVÁ, Eva, RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš a kol. *Insolvenční praxe v České republice. V období 2008 – 2013*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013. s. 39.

¹¹⁴ ERBSOVÁ, Hana. In HÁSOVÁ, Jiřina a kol.: *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1372 (§ 408).

před schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty zaniklo, ale zatím nebylo vypořádáno nebo v případě, že společné jmění manželů bylo smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu zúženo a opět ještě neproběhlo jeho vypořádání.

V případě, že manželé modifikovali své společné jmění tak, že vznik společného jmění manželů nebo jeho části vyhradili ke dni zániku manželství ve smyslu § 717 odst. 1 (blíže kapitola 2.4 této práce), má schválení oddlužení shora uvedeným způsobem stejné majetkoprávní účinky jako zánik manželství.¹¹⁵

Jak vyplývá z výše uvedeného, schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty v insolvenčním řízení jehož účastníkem je jen jeden z manželů vždy dochází k zániku společného jmění manželů (pokud nezaniklo již dříve). Společné jmění manželů je pak nutné vypořádat, pokud už vypořádáno nebylo, a to ať už bylo společné jmění manželů v zákonném režimu, manželé uzavřeli smlouvu o modifikaci společného jmění manželů, nebo bylo modifikováno rozhodnutím soudu.

Výjimkou, kdy vypořádání společného jmění manželů nebude probíhat, je jeho předluženost. Vypořádání se neprovede, pokud jsou dluhy manžela vyšší než hodnota majetku náležejícího do společného jmění manželů, v takovém případě spadá všechen majetek do majetkové podstaty.¹¹⁶ K tomu Vrchní soud v Praze uvedl, že celý majetek náležející do společného jmění manželů by do majetkové podstaty měl náležet pouze v případě, že dluhy dlužníka náležejí do společného jmění manželů.¹¹⁷

Další specifikum pro vypořádání společného jmění manželů lze nalézt v § 270 insolvenčního zákona - k uzavření dohody o vypořádání společného jmění manželů nebo k podání návrhu na jeho vypořádání soudu je oprávněn jen insolvenční správce a ne dlužník.

Pro případ, že by dohodu o vypořádání společného jmění manželů po schválení oddlužení uzavřel s druhým manželem sám dlužník, je v § 270 odst. 1, poslední věta insolvenčního zákona stanovena jejich neplatnost. „*Část společného jmění manželů, kterou dlužník použil se souhlasem manžela k podnikání, spadá při vypořádání společného jmění manželů vždy do majetkové podstaty*“, v odstavci druhém § 270 insolvenčního zákona tak můžeme najít další výjimku z obecných pravidel pro vypořádání společného jmění manželů obsažených v občanském zákoníku.

Dohoda o vypořádání společného jmění manželů uzavřená mezi manželem a insolvenčním správcem nabývá účinnosti v souladu s § 271 odst. 1 insolvenčního zákona až

---

¹¹⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In MARŠÍKOVÁ, J. a kol. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. str. 488 (§ 268).

¹¹⁶ § 274 insolvenčního zákona

¹¹⁷ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2011, sp.zn. 2 VSPH 175/2011

když dojde k jejímu schválení insolvenčním soudem, tedy nabytím právní moci rozhodnutí o schválení dohody.¹¹⁸

Insolvenční správce uzavírá dohodu o vypořádání společného jmění manželů místo dlužníka především z důvodu ochrany věřitelů. Pokud by dohodu uzavíral sám dlužník s manželem, mohlo by se stát, že společné jmění manželů vypořádají takovým způsobem, že po vypořádání společného jmění manželů nepřipadne dlužníkovi žádný majetek. Majetek by připadl manželovi, který není účastníkem insolvenčního řízení a věřitelé by pak byli zkráceni, neboť do majetkové podstaty by ze společného jmění manželů nic nespadlo. Další pojistkou proti zkrácení věřitelů je již výše zmíněné schválení dohody insolvenčním soudem.

Další posílení postavení věřitelů najdeme v § 271 odst. 2 insolvenčního zákona, jde o určitou pojistku, kdy s dohodou o vypořádání společného jmění manželů musí souhlasit také věřitelský výbor. Autorka se domnívá, že uzavřením dohody o vypořádání společného jmění manželů po jeho zániku schválením oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nemůže dojít ke zkrácení věřitelů.

Jediným úskalím z pohledu věřitele může být dle názoru autorky uzavření dohody o zúžení nebo zániku společného jmění manželů mezi manžely ještě před tím, než jeden z nich zašle insolvenčnímu soudu insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.

Mohou nastat případy, kdy manželé tuto dohodu uzavírají právě z důvodu ochrany majetku náležejícího do společného jmění manželů už s vizí, že insolvenční návrh bude v blízké budoucnosti podán. V takovém případě by toto jednání mohlo být shledáno nejen jako nepoctivý záměr dlužníka, ale v konečném důsledku by mohla být naplněna skutková podstata trestného činu poškozování věřitele.¹¹⁹

Ustanovení § 269 insolvenčního zákona sice stanoví neplatnost pro smlouvy mezi manžely o zúžení společného jmění manželů, o rozšíření pokud by bylo rozšířeno o majetek, který do té doby vlastnil jen dlužník nebo o závazky, které do té doby náležely jen manželu dlužníka nebo dohody o vypořádání společného jmění manželů, ale neplatnost je stanovena jen pro ty, které byly uzavřeny až po podání insolvenčního návrhu.

Pro platnost smluv a dohod o modifikaci společného jmění manželů uzavřené v časové blízkosti před podáním insolvenčního návrhu není v insolvenčním zákoně žádné ustanovení, tuto otázku řeší jen judikatura.

---

¹¹⁸ ke schválení dohody o vypořádání společného jmění manželů viz usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9.3.2009, č.j. KSHK 48 INS 42/2008-B-43

¹¹⁹ viz § 256 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů

Nejvyšší soud posoudil jako nepoctivý záměr dlužníka situaci, kdy osm měsíců před podáním insolvenčního návrhu, uzavřel se svou manželkou smlouvu o zúžení společného jmění manželů, jejímž uzavřením se zbavil veškerého majetku, který by mohl být v rámci oddlužení zpeněžením majetkové podstaty zpeněžen. Dále Nejvyšší soud ve stejné věci vyslovil, že dlužník nesmí žádným svým jednáním omezovat věřitele ve volbě způsobu oddlužení, pokud dlužník volbu znemožňuje, ztěžuje nebo ovlivňuje, lze usuzovat na jeho nepoctivý záměr.¹²⁰ Je tedy možné, aby soud dlužníkovi, který se účelově zbavil majetku, oddlužení nakonec neschválil, ale k tomu je nutné takové jednání dlužníka zjistit a neschválení navrhnout.

Po dobu trvání účinků procesu oddlužení nesmí vzniknout nové společné jmění manželů, pokud by dlužník v průběhu oddlužení uzavřel nové manželství, vznik společného jmění manželů se v souladu s § 276 insolvenčního zákona odkládá ke dni, kdy bude oddlužení ukončeno. Pokud po ukončení oddlužení bude chtít dlužník s manželkou obnovit zaniklé společné jmění manželů, musí ve smyslu § 726 odst. 2 občanského zákoníku podat návrh na jeho obnovu. Pokud bude obnova společného jmění manželů v zájmu obou manželů, soud společné jmění manželů obnoví. Protože se bude jednat o vznik nového společného jmění manželů, bude obnoveno v zákonném režimu.¹²¹

Rizikem oddlužení zpeněžením majetkové podstaty na základě návrhu podaného jen jedním z manželů shledává autorka to, že nebude oddluženo společné jmění manželů jako celek. Toto tvrzení potvrzuje ve svém rozhodnutí i Nejvyšší soud České republiky, který uvedl, že osvobození se vztahuje vždy jen na dlužníka, který je účastníkem insolvenčního řízení.¹²²

V případě, že návrh na povolení oddlužení podává jen jeden z manželů, půjde sice převážně o situace, kdy dluhy manžela jsou výlučně jeho, ale v případě, že by byl jen jeden dluh spadal i do společného jmění manželů, po skončení oddlužení by mohl věřitel tohoto dluhu požadovat plnění (nebo jeho zbytek) po druhém z manželů.¹²³

---

¹²⁰ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2014, sp.zn. 29 NSČR 61/2012, k znemožnění volby způsobu oddlužení podobně i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2014, sp.zn. 29 NSČR 88/2013

¹²¹ PSUTKA, J. In HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHÁLOVÁ, L. a kol.: *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 277 (§ 726).

¹²² rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.11.2010, sp.zn. 29 Cdo 3509/2010

¹²³ k tomuto blíže viz usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16.10.2014, č.j. MSPH 95 INS 12081/2014-A-16 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5.9.2014, č.j. MSPH 93 INS 24115/2014-A-6

6 Komparace pojetí institutu oddlužení v české a slovenské právní úpravě

Slovenská právní úprava byla ke komparaci zvolena z toho důvodu, že Česká republika i Slovenská republika mají poměrně novou právní úpravu institutu oddlužení. Tyto právní úpravy nevycházejí z dřívějšího společného právního základu, jako je tomu u institutů jiných, a proto zde budou prozkoumány jejich odlišnosti.

Ačkoliv pracovní verze českého i slovenského zákona upravující insolvenční právo byly zveřejněny v přibližně stejnou dobu, legislativní práce v obou zemích předcházející těmto návrhům trvaly dobu zcela odlišnou. Slovenský pracovní návrh byl výsledkem deseti měsíců trvajících legislativních prací, oproti tomu práce na českém návrhu trvaly tři a půl roku.¹²⁴

Institut oddlužení byl následně do slovenského právního řádu zakotven zákonem č. 7/2005 Z.z., zákon o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplneni niektorých zákonov (- dále jen: „zákon o konkurzu a reštrukturalizaci“), který je účinný od 1.1.2006. Přímou institut oddlužení je upraven ve čtvrté části zákona o konkurzu a reštrukturalizaci, kde je mu věnováno pouze šest ustanovení. Ve slovenské právní úpravě tak můžeme oddlužení najít již o dva roky dříve než v právním řádu České republiky. Dle důvodové zprávy k zákonu o konkurzu a reštrukturalizaci bylo cílem zavedení institutu oddlužení umožnit fyzické osobě zbavit se dluhů, které nebyly uspokojeny během konkurzu.¹²⁵

Jedním z důvodů pro zavedení tohoto institutu tak bylo určité zrovnoprávnění fyzických a právnických osob, na které byl prohlášen konkurz. Konkurzní řízení umožňuje zánik obchodních společností, a ty se tak zbaví svých dluhů. V případě fyzické osoby ale konkurzem nedochází k jejímu „zániku“ a neuspokojené pohledávky jí tak zůstávají až do smrti. Zavedení oddlužení tak má být určitou motivací pro dlužníky, aby svoji úpadkovou situaci řešili.¹²⁶

Oddlužení ve slovenské právní úpravě je na rozdíl od úpravy české pojato jako určitý výsledek dvoufázového procesu. Dlužník má právo se za podmínek stanovených v tomto zákoně u soudu domáhat zbavení svých dluhů, ale až po zrušení konkurzu.¹²⁷ Podstata oddlužení ve slovenské právní úpravě tedy spočívá v následném samostatném soudním

---

¹²⁴ RICHTER, Tomáš. Slovenská rekodifikace insolvenčního práva: několik lekcí pro Českou republiku (a jedna sázka na divokou kartu). *Právní rozhledy*, 2005, roč. 13, č. 20. s. 731-768.

¹²⁵ *Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2005 Z.z. o konkurzu a reštrukturalizácii* [online],[cit. 13.3.2015]. Dostupná na <http://www.wold.justice.sk/kop/pk/2007/pk07036_04.pdf>.

¹²⁶ ĎURICA, Milan. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii: ve znení účinnom do 1. januára 2012 a od 1. januára 2012: komentár*. 1. vydání. Bratislava: C.H. Beck, 2012, s. 969-971 (§ 166).

¹²⁷ § 166 zákona o konkurzu a reštrukturalizaci

jednání, které následuje až po konkurzu.¹²⁸ Toto dvoustupňové řízení je nejspíš důvodem, proč se toto řízení na Slovensku nevyužívá v takové míře, jako je tomu například v České republice (viz dále).¹²⁹

Prvním krokem, který povede k dosažení oddlužení dlužníka, je podání návrhu na vyhlášení konkurzu ve smyslu § 11 zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Věcně příslušným k projednání návrhu na vyhlášení konkurzu je okresní soud.¹³⁰ Ještě před podáním návrhu na vyhlášení konkurzu je povinností dlužníka zaplatit zálohu na úhradu odměny a výdajů správce, její zaplacení musí být doloženo už při podání návrhu.¹³¹

Náležitosti návrhu na vyhlášení konkurzu jsou podobné jako u návrhu na povolení oddlužení dle české právní úpravy. Návrh musí obsahovat všeobecné náležitosti návrhu,¹³² podpis navrhovatele a dále musí dlužník mimo jiné předložit seznam svého majetku a seznam závazků.¹³³ Pokud má návrh všechny zákonem stanovené náležitosti, soud dle § 14 zákona o konkurzu a restrukturalizaci nejpozději do patnácti dnů ode dne podání návrhu rozhodne o zahájení konkurzního řízení.

Po zahájení konkurzního řízení soud jmenuje správce. Správce provede soupis majetku dlužníka. Pokud při soupisu nevyjde najevo, že majetek má tak malou hodnotu, že nebude postačovat ani na úhradu odměny správce, což by bylo důvodem pro zastavení řízení, vydá soud usnesení o vyhlášení konkurzu. Tímto rozhodnutím začíná konkurz a věřitelům začíná plynout zákonná lhůta pro přihlášení pohledávek.¹³⁴ Zvláštností podávání přihlášek věřitelů ve slovenské právní úpravě je, že jsou podávány přímo správci (§ 28 odst. 2 zákona o konkurzu a restrukturalizaci) na rozdíl od české právní úpravy, kde jsou přihlášky zasílány insolvenčnímu soudu.

Vyhlášení konkurzu na Slovensku vyvolává podobné právní účinky jako v právní úpravě české, patří mezi ně přerušování soudních řízení, nemožnost výkonu rozhodnutí nebo exekuce a především zánik bezpodílového spoluvlastnictví manželů.¹³⁵

---

¹²⁸ MACEK, Jaroslav. MALIAR, Martin. Oddlženie ako institut konkurzného práva?. *Justičná revue*, 2009, č. 11, s. 1171-1180.

¹²⁹ ĎURICA, Milan. *Zákon o konkruze a reštrukturalizácii: ve znení účinnom do 1. januára 2012 a od 1. januára 2012: komentár*. 1. vydání. Bratislava: C.H. Beck, 2012, s. 970 (§ 166).

¹³⁰ § 9 odst. 1 zákona č. 99/1933 Zb., občiansky súdny poriadok, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ § 13 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹³² § 42 odst. 3 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, ve znění pozdějších předpisů

¹³³ § 12 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹³⁴ § 20, 22 a 23 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹³⁵ § 47, 48 a 53 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

Ustanovení § 53 zákona o konkurzu a restrukturalizaci uvádí stejně jako § 268 insolvenčního zákona, že prohlášením konkurzu zaniká bezpodílové spoluvlastnictví manželů (dle insolvenčního zákona společné jmění manželů) a musí dojít k jeho vypořádání.

Stejná je také role insolvenčního správce, který má aktivní legitimaci k podání návrhu na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů a k uzavření dohody.¹³⁶ Co však insolvenční zákon neobsahuje, je neplatnost dohod o vypořádání společného jmění manželů uzavřených v období šesti měsíců před vyhlášením konkurzu, kterou stanoví § 53 odst. 3 písm. a) zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Jak bylo uvedeno v kapitole předchozí, insolvenční zákon v ustanovení § 270 stanoví neplatnost jen dohodám uzavřeným po prohlášení konkurzu (resp. schválení oddlužení).

Po vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, pokud byl konkurz vyhlášen na osobu v manželství, dojde ke zjištění a sepsání majetku, který podléhá konkurzu dle § 67 a násl. zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Když je všechn majetek zjištěn a sepsán a není-li tu žádná překážka, která by bránila zpeněžení majetku, správce všechn sepsaný majetek zpeněží. Po zpeněžení veškerého majetku jsou z výtěžku zpeněžení uspokojení věřitelé, kteří do řízení přihlásili svou pohledávku, a to dle stanoveného rozvrhu.¹³⁷

Po zpeněžení výtěžku rozhodne soud na návrh správce o zrušení konkurzu dle § 102 odst. 3 zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Po zrušení konkurzu má dlužník konečně právo domáhat se zbavení svých dluhů. O možnosti oddlužení poučuje dlužníka soud, který tak činí při konkurzním řízení.¹³⁸

Návrh na oddlužení může podat jen fyzická osoba, přitom nezáleží, zda je nebo není podnikatelem.¹³⁹ Je tady tak rozdíl oproti české právní úpravě, dle které je oddlužení umožněno i osobám právnickým (srov. § 389 insolvenčního zákona). Návrh na oddlužení může dlužník dle § 167 odst. 1 zákona o konkurzu a restrukturalizaci podat současně s podáním návrhu na vyhlášení konkurzu nebo i kdykoliv během konkurzního řízení až do jeho skončení. Náležitostí takového návrhu je mimo jiné i prohlášení, kde by měl dlužník uvést, že vynaloží úsilí k uspokojení svých věřitelů.¹⁴⁰

Soud dlužníku následně oddlužení povolí, pokud zjistí, že v průběhu konkurzního řízení dlužník řádně plnil své povinnosti. Při povolení oddlužení soud také hodnotí poctivý záměr dlužníka. Poctivý záměr je vyloučen, pokud se dlužník zbavuje majetku právními úkony,

---

¹³⁶ § 53 odst. 2 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹³⁷ § 96 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹³⁸ § 166 odst. 1 zákonu o konkurzu a restrukturalizaci

¹³⁹ MACEK, Jaroslav. MALIAR, Martin. Oddlženie ako institut konkurzního práva?. *Justičná revue*, 2009, č. 11, s. 1171-1180.

¹⁴⁰ §167 zákona o konkurzu a vyrovnání

kteře jsou odporovatelné nebo neplatné a také v případě, kdy dlužník svým zaviněním nemá příjem z výdělečné činnosti nebo podnikání.¹⁴¹

Rozhodnutí o oddlužení soud vydává bezprostředně po zrušení konkurzu.¹⁴² Délka trvání „první fáze“ řízení směřujícího k oddlužení, tedy konkurzu, je cca půl roku, vždy ale záleží na množství zpeněžovaného majetku a dalších okolnostech.¹⁴³

V rozhodnutí o povolení oddlužení soud stanoví správce a určí rozsah právních úkonů dlužníka, které budou po dobu trvání zkušebního období podléhat souhlasu správce a sumu, kterou bude dlužník povinen na konci každého roku ve zkušebním období odevzdávat správci.

Zvláštností slovenské právní úpravy je, že nestanoví minimální výši uspokojení pohledávek věřitelů v oddlužení. Existují názory, že návrhy na oddlužení, kde věřitelé nebudou uspokojeni alespoň ve výši 10 %, případně v řízeních kde dlužník nebude pobírat např. průměrnou mzdu, by měly být zamítány, tyto názory ale nemají podklad v zákoně. Dovidit lze jen to, že příjem dlužníka musí v průběhu zkušebního období dosahovat alespoň výše odměny správce, kterou je povinen hradit.¹⁴⁴

Zkušební období trvá tři roky, během tohoto období má dlužník vždy na konci roku povinnost poskytnout správci peněžní prostředky ve výši určené soudem v rozhodnutí o povolení oddlužení, kterou soud může určit až do výše 70 % celkového čistého příjmu za rok.¹⁴⁵ Sumu soud stanoví vždy pevnou částkou, kterou je dlužník povinen na konci každého roku zkušebního období odevzdávat.¹⁴⁶ Zákon o konkurzu a restrukturalizaci stanoví jen maximální výši plateb, kterou lze dlužníku uložit, a minimální nikoliv, ze znění ustanovení § 168 je tak možné dovidit, že soud se smí pohybovat v rozmezí 0–70 %.

Benevolentní přístup soudů ke stanovení spodní hranice platební povinnosti by mohl způsobit snadno dosažitelné oddlužení, a to by mohlo na straně dlužníků vést k morálnímu hazardu a ke zvýšení ceny spotřebitelského úvěru.¹⁴⁷

---

¹⁴¹ ĀURICA, Milan. *Zákon o konkruze a reštrukturalizácii: ve znení účinnom do 1. januára 2012 a od 1. januára 2012: komentár*. 1. vydání. Bratislava: C.H. Beck, 2012, s. 972 (§ 167).

¹⁴² § 167 odst. 2 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹⁴³ *Časté otázky o oddlžení* [online]. osobnybankrot.net, [cit. 7.2.2015]. Dostupné na <<http://www.osobnybankrot.net/9/caste-otazky/>>.

¹⁴⁴ MACEK, Jaroslav. MALIAR, Martin. Oddlženie ako institut konkurzného práva?. *Justičná revue*, 2009, č. 11, s. 1171-1180.

¹⁴⁵ § 168 zákona o konkurzu a restrukturalizaci

¹⁴⁶ např. usnesením Okresného soudu v Banské Bystrici ze dne 29.10.2012, sp.zn. 2 K 29/2011 byla dlužnici stanovena povinnost plnit částku 2.500 EUR ročně, Dostupné na <<https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Formular/FormularDetail.aspx?IdFormular=366603>>., usnesením Okresného soudu v Nitre ze dne 26.11.2013, sp.zn. 31Nckr 5/2010 byla dlužníku stanovena povinnost plnit částku 1.800 EUR ročně, Dostupné na <<https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Formular/FormularDetail.aspx?IdFormular=765789>>.

¹⁴⁷ RICHTER, Tomáš. Slovenská rekodifikace insolvenčního práva: několik lekcí pro Českou republiku (a jedna sázka na divokou kartu). *Právní rozhledy*, 2005, roč. 13, č. 20. s. 731-768.

Zkušební období může skončit buď zrušením, nebo rozhodnutím o oddlužení dlužníka. Soud zruší zkušební období, pokud dlužník opakovaně nebo závažně porušuje své povinnosti nebo v případě, že jeho příjem nepostačí ani na úhradu odměny správce.¹⁴⁸ V případě, kdy dlužník plnil všechny uložené povinnosti, soud i bez návrhu dlužníka vydá usnesení o jeho oddlužení.¹⁴⁹ Všechny pohledávky, které zůstaly po skončení konkurzu neuspokojené, se stávají nevymahatelnými.¹⁵⁰ Protože zkušební období trvá vždy tři roky, lze říci, že celý proces bude trvat přibližně tři a půl roku.¹⁵¹

Jak vyplývá z výše uvedeného, každá právní úprava obsahuje jiné pojetí institutu oddlužení. Zatímco ve slovenské právní úpravě je oddlužení dlužníka vlastně jen jednou z částí celého procesu, v české právní úpravě chápeme pod pojmem oddlužení celý proces od podání návrhu na povolení oddlužení až po osvobození dlužníka od placení zbytku dluhů. Cílem obou úprav je bezesporu určité vysvobození dlužníka z dluhové pasti, ale cesta k tomuto výsledku je zcela jiná.

Slovenskou právní úpravu autorka shledává jako pro dlužníka tvrdší, už samotné zaplacení zálohy před podáním návrhu na vyhlášení konkurzu¹⁵² může být pro některé dlužníky nepřekonatelnou překážkou. Další překážkou pro některé dlužníky může být i nedostatek majetku, soud totiž zastaví konkurzní řízení pro nedostatek majetku, pokud zjistí, že majetek nemá hodnotu alespoň 1.659,70 euro (cca 46.000,- Kč), což je částka rovnající se záloze na úhradu nákladů konkurzu.¹⁵³ Dlužník tedy musí mít pro zahájení procesu vedoucího k oddlužení alespoň částku cca 64.350,-Kč (po přepočtu).

Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky má v plánu oddlužení zpřístupnit širšímu okruhu lidí. Začátkem léta 2015 by měl být představen rámeček novelizace zákona

---

¹⁴⁸ POSPÍŠIL, Branislav. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii: komentár*. 1. Vydání, Bratislava: Iura Edition, 2012, s. 546-547 (§ 171).

¹⁴⁹ Viz usnesení Okresného soudu Košice ze dne 15.2.2012, sp.zn. 32 K 17/2006, usnesení Okresného soudu v Nitre ze dne 25.10.2013, sp.zn. 31 NcKR 9/2009, usnesení Okresného soudu v Nitre ze dne 6.2.2015, sp.zn. 32 NcKR 10/2009, dostupné na < <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudne-rozhodnutia/Sudne-rozhodnutia.aspx>>.

¹⁵⁰ POSPÍŠIL, Branislav. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii: komentár*. 1. Vydání, Bratislava: Iura Edition, 2012, s. 547 (§ 171).

¹⁵¹ *Časté otázky o oddlžení* [online]. osobnybankrot.net, [cit. 7.2.2015]. Dostupné na <<http://www.osobnybankrot.net/9/caste-otazky/>>.

¹⁵² záloha činí 663,88 EUR, což je v přepočtu cca 18.350,-Kč - § 7 odst. 1 vyhlášky č. 665/2005 Z.z., vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁵³ § 8 a 9 předpisu č. 665/2005 Z.z., Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 20 odst. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii

o konkurzu a restrukturalizaci, novela se nejspíše bude týkat také zálohy, kterou jsou dlužníci povinni složit před podáním návrhu.¹⁵⁴

Další velkou odlišností je, že dle slovenské právní úpravy je nejprve veškerý dlužníkův majetek zpeněžen a následující tři roky je povinen odevzdávat určitou část svých příjmů.

Dle české právní úpravy dochází jen k jednomu z výše uvedeného, pokud věřitelé zvolí jako způsob oddlužení zpeněžení majetkové podstaty, dlužníku už poté příjmy zůstávají a naopak při plnění splátkového kalendáře zůstává majetek dlužníka nedotčen. Autorka se domnívá, že dopady na majetek a v konečném důsledku na život dlužníka v průběhu oddlužení dle slovenské právní úpravy jsou mnohem větší než na dlužníka žádajícího o oddlužení dle právní úpravy české.

Možná i toto jsou důvody pro poměrně nízký počet podaných návrhů na povolení oddlužení na Slovensku. Za období 2007 – 2012 bylo na Slovensku podáno celkem 468 návrhů na povolení oddlužení, zatímco v České republice bylo za období 2008 – 2012 těchto návrhů 59 475.¹⁵⁵ Přesto lze ale říci, že počet lidí, kteří vyhlásili osobní bankrot, stoupá, v roce 2013 jich bylo 354 a v roce 2014 již 441.¹⁵⁶ Tato čísla představují nárůst o 24,58 % mezi roky 2013 a 2014.¹⁵⁷

Ze slovenské právní úpravy by bylo možné do českého insolvenčního zákona přijmout obdobu ustanovení o tom, že rozhodnutí o osvobození od zbytku dluhů bude vydáváno bez návrhu dlužníka. Je zřejmé, že cílem dlužníka, který podá návrh na povolení oddlužení je právě osvobození od dluhů. V poslední větě ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona je stanoveno, že soud dlužníka osvobodí od zbytku dluhů jen na návrh dlužníka, dle mého je toto nadbytečné.

Český zákonodárce by se mohl inspirovat zněním § 171 odst. 2 zákona o konkurzu a restrukturalizaci, které zní: „*Po uplynutí skúšobného obdobia súd aj bez návrhu uznesením rozhodne o oddlžení dlžníka. Uznesenie súd doručí dlžníkovi a správcovi; uznesenie tiež*

---

¹⁵⁴ BEŇOVÁ, Zlatica. *Osobný bankrot je drahý, má sa to však zmeniť* [online].spravy.pravda.sk, 26.1.2015 [cit. 14.3.2015] Dostupné na <<http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/343544-osobny-bankrot-je-drahy-ma-sa-to-vsak-zmenit/>>., APOLEN, Peter. *Osobný bankrot stále odrádza svojou prísnosťou* [online]. investujeme.sk, 17.1.2014 [cit. 14.3.2015] Dostupné na <<http://www.investujeme.sk/osobny-bankrot-stale-odradza-svojou-prisnostou/>>.

¹⁵⁵ *Vyhodnocení institutu oddlužení v rámci zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. s. 15. komora.cz, 7.4.2014 [cit. 13.2.2015]. Dostupné na <<http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/30-14-vyhodnoceni-institutu-oddluzeni-v-ramci-zakona-o-upadku-t-7-4-2014.aspx>>.

¹⁵⁶ BEŇOVÁ, Zlatica. *Osobný bankrot je drahý, má sa to však zmeniť* [online].spravy.pravda.sk, 26.1.2015 [cit. 14.3.2015] Dostupné na <<http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/343544-osobny-bankrot-je-drahy-ma-sa-to-vsak-zmenit/>>.

¹⁵⁷ SITA. *Osobný bankrot využíva čoraz viac Slovákov na oddlzenie* [online]. webnoviny.ck, 25.1.2015 [cit. 14.3.2015] Dostupné na <<http://www.webnoviny.sk/ekonomika/clanok/913091-osobny-bankrot-vyuziva-coraz-viac-slovakov-na-oddlenie/>>.

bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku. Pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia, sa zverejnením uznesenia o oddlžení v Obchodnom vestníku stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné. Zverejnením uznesenia o oddlžení v Obchodnom vestníku tiež zaniká funkcia správcu a končí sa skúšobné obdobia.“ a z ustanovení § 414 odst. 1 insolvenčního zákona poslední větu vypustit, nebo ji nahradil zněním, že rozhodnutí o osvobození dlužníka od zbytku dluhů vydá soud i bez návrhu dlužníka.

Závěr

V práci bylo pracováno především se soudními rozhodnutími, a to především z důvodu nedostatku aktuální odborné literatury, proto především ze soudních rozhodnutí plynou níže uvedené závěry.

Závěrem práce lze říci, že cíle stanovené v jejím úvodu byly naplněny. Analýza vývoje právní úpravy a judikatury společného návrhu na povolení oddlužení byla obsahem kapitoly třetí. Byla provedena analýza právní úpravy ihned po účinnosti insolvenčního zákona, která neobsahovala žádnou jinou možnost než podat návrh na povolení oddlužení jednotlivcem.

Dále byla provedena analýza soudních rozhodnutí, která začala nedostatky a nejasnosti právní úpravy ohledně oddlužení manželů řešit. Byl zde rozebrán postup insolvenčních soudů, které se zpočátku striktně držely textu zákona až po postup, kdy návrhy na povolení oddlužení spojovaly za podmínky, že je manželé podali ve stejnou dobu a stejnému insolvenčnímu soudu. Tento postup se po určité době stal ustálenou praxí, která po určité době vyústila v přijetí novely insolvenčního zákona, kterou měl být tento problém vyřešen.

V kapitole čtvrté byla rozebrána právní úprava společného návrhu manželů na povolení oddlužení. Zhodnocení vlivu oddlužení na společné jmění manželů bylo učiněno zadost v kapitole páté. Analýzou a interpretací právní úpravy bylo zjištěno, že společné jmění manželů ovlivňuje oddlužení, především pokud je jako způsob oddlužení zvoleno zpeněžení majetkové podstaty. V případech, kdy je způsobem oddlužení voleno plnění splátkového kalendáře, není většinou mimo příjmu postižen žádný majetek náležející do společného jmění manželů.

Dále bylo zjištěno, že účinky na společné jmění manželů se odvíjí od toho, zda návrh na povolení oddlužení podávají oba manželé společně nebo jen jeden z nich. Pokud podávají návrh oba manželé, nedochází k zániku společného jmění manželů a modifikace společného jmění manželů se zde nezohledňují. V tomto případě totiž existuje právní fikce, že všechny majetek manželů, včetně majetku ve výlučném vlastnictví spadá do společného jmění manželů a může tak být zahrnut do majetkové podstaty a následně zpeněžen.

Podá-li návrh na povolení jen jeden z manželů, dochází k zániku společného jmění manželů a následně k jeho vypořádání, při kterém se případně zohledňují modifikace společného jmění manželů. Dále se postupuje dle ustanovení insolvenčního zákona upravujících konkurz. V této části práce byla zároveň zodpovězena výzkumná otázka ohledně toho, zda jsou účinky na společné jmění manželů u obou návrhů stejné, odpověď na ni je tedy negativní.

Okruh zkoumání pojetí institutu oddlužení ve slovenské právní úpravě byl obsahem kapitoly šesté. V souvislosti s tímto byla položena také jedna z výzkumných otázek, a to zda je pojetí institutu oddlužení v české a slovenské právní úpravě obdobné.

V této kapitole bylo zjištěno, že oddlužení je v obou právních úpravách pojímáno zcela odlišně. V české právní úpravě je oddlužení procesem *sui generis* zatímco ve slovenské právní úpravě se oddlužení skládá ze dvou fází. Dlužník musí nejprve projít konkurzem, kde je zpeněžen jeho majetku a následně je ještě dlužník povinen hradit určité peněžní částky v rámci zkušebního období, aby dosáhl osvobození od dluhů, zatímco v české právní úpravě nastane v drtivé většině případů jen jedna z těchto situací.

Cílem práce bylo také upozornění na některé problematické aspekty oddlužení. Objasněna tak byla problematika aktivní legitimace, u které soudní rozhodnutí krátce po nabytí účinnosti novely ujasnily, že aktivně legitimovány k podání návrhu na povolení oddlužení jsou fyzické nebo právnické osoby, která jsou v úpadku. Dluhy z podnikání nakonec dle judikatury nejsou překážkou k podání návrhu, a to ani v případě, že není přiložen souhlas věřitele, který má vůči dlužníku pohledávku plynoucí z podnikání.

Dále byla část práce věnována nepoctivému záměru dlužníků a snaze nepřihlášených věřitelů zrušit oddlužení, problematika byla objasněna pomocí soudních rozhodnutí, která jsou ustálena tak, že nepřihlášený věřitel není aktivně legitimován k podání návrhu na zrušení povoleného oddlužení. A také, že neuvedením věřitele v návrhu dlužníka není vždy nepoctivým záměrem.

Na jednu z dalších výzkumných otázek, a to zda revizní novela insolvenčního zákona odstranila dosavadní nedostatky, musím vzhledem k zjištěnému odpovědět, že ne zcela. Jedním z nedostatků, které měla novela odstranit, byla problematika aktivní legitimace, konkrétně mělo být přímo v zákoně (na základě ustálených soudních rozhodnutí) uvedeno, že dluhy z podnikání v určité výši nebrání oddlužení. Místo toho bylo do zákona vpraveno, že sice nebrání oddlužení, ale byla připojena povinnost předložit souhlas věřitele, který má pohledávku z podnikání, že s oddlužením souhlasí. Toto už bylo opět nutné upřesnit judikaturou, proto nelze říci, že by byl tento nedostatek odstraněn.

Na druhou stranu je ale novela zajisté přínosem pro společné oddlužení manželů, kde byl touto novelou institut zakotven přímo v zákoně a byly tak vyřešeny nejasnosti ohledně společného oddlužení manželů.

Úplným závěrem práce lze říci, že pracovní hypotéza práce: *„Novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 294/2013 Sb. a zakotvením společného návrhu manželů na povolení oddlužení se podařilo odstranit dosavadní nedostatky právní úpravy oddlužení.“*,

byla částečně potvrzena a částečně vyvrácena. Některé nedostatky novelou odstraněny byly, u některých se to zcela nepovedlo a některé nové nedostatky novela insolvenčního zákona dokonce přinesla.

Seznam použitých zdrojů

Monografie a komentáře:

- ĎURICA, Milan. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii: ve znení účinnom do 1. januára 2012 a od 1. januára 2012: komentár*. 1. vydání. Bratislava: C.H. Beck, 2012. 1132 s.
- HÁSOVÁ, J. MORAVEC, T. *Insolvenční řízení*. Praha : C. H. Beck, 2013. s. 223.
- HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 1504 s.
- HRUŠÁKOVÁ M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHÁLOVÁ, L. a kol.. *Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 1380 s.
- KISLINGEROVÁ, Eva, RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš a kol. *Insolvenční praxe v České republice. V období 2008 – 2013*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2013. 160 s.
- KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. 1076 s.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol.. *INSOLVENČNÍ ZÁKON s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. 864 s.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Příručka zejména pro neprávnický*. 2. vydání. Praha: Linde, 2011. 440 s.
- POSPÍŠIL, Branislav. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii: komentár*. 1. vydání. Bratislava: Iura Edition, 2012. 648 s.
- ŠVESTKA J. a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek II, (§ 655 až 975)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. 731 s.

Odborné články

- APOLEN, Peter. *Osobný bankrot stále odrádza svojou prísnosťou* [online]. investujeme.sk, 17.1.2014 [cit. 14.3.2015]. Dostupné na <http://www.investujeme.sk/osobny-bankrot-stale-odradza-svojou-prisnostou/>.
- BEŇOVÁ, Zlatice. *Osobný bankrot je drahý, má sa to však zmeniť* [online]. spravy.pravda.sk, 26.1.2015 [cit. 14.3.2015]. Dostupné na <http://spravy.pravda.sk/domace/clanok/343544-osobny-bankrot-je-drahy-ma-sa-to-vsak-zmenit/>.

- HAVEL, Bohumil. Oddlužení – zbraň nebo hrozba?. *Právní rozhledy*, 2007, č. 2, s. 50.
- KOLOMIČENKO, Jakub. Účinek zahájení insolvenčního řízení na probíhající řízení u jiného soudu [online]. epravo.cz, 26.4.2013 [cit. 13.3.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/ucinek-zahajeni-insolvencniho-rizeni-na-probihajici-rizeni-u-jineho-soudu-90433.html>>.
- KRHUT, Rostislav. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 42.
- MACEK, Jaroslav. MALIAR, Martin. Oddlženie ako institut konkurzného práva?. *Justičná revue*, 2009, č. 11, s. 1171-1180.
- MACUROVÁ, Zuzana. TUCOGLIDIS, Georgios. Souhlas věřitelů s oddlužením fyzické osoby, která má dluhy z podnikání [online]. epravo.cz, 18.2.2015 [cit. 13.3.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/souhlas-veritelu-s-oddluzenim-fyzicke-osoby-ktera-ma-dluhy-z-podnikani-96918.html>>.
- PELANTOVÁ, Petra. Zkouška ohněm [online].euro.e15.cz, 19.2.2009 [cit. 6.3.2015]. Dostupné na <<http://euro.e15.cz/zkouska-ohnem-2-826001>>.
- RICHTER, Tomáš. Slovenská rekonstrukce insolvenčního práva: několik lekcí pro Českou republiku (a jedna sázka na divokou kartu). *Právní rozhledy*, 2005, č. 20, s. 731-768.
- ŘEHÁČEK, Oldřich. Oddlužení po revizní novele insolvenčního zákona aneb osobní bankrot pro každého. *Bulletin advokacie*, 2014, č. 5, s. 34.
- ŘEHÁČEK, Oldřich. Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 7-8, s. 42.
- ŘEHÁČEK, Oldřich. Úpadek a jeho osvědčení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9, s. 19.
- SITA. Osobný bankrot využívá čoraz viac Slovákov na oddlženie [online]. webnoviny.sk, 25.1.2015 [cit. 14.3.2015]. Dostupné na <<http://www.webnoviny.sk/ekonomika/clanok/913091-osobny-bankrot-vyuziva-coraz-viac-slovakov-na-oddzlenie/>>.
- ŠIMÁK, Pavel. Společné oddlužení manželů [online]. epravo.cz, 8.7.2011 [cit. 1.11.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/spolecne-oddluzeni-manzelu-74667.html>>
- ZAK. Evropa a úpadek - 2 [online]. konkurzni-noviny.cz, 23.1.2008 [cit.6.3.2015]. Dostupné na <<http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/evropa-upadek-2-3>>.

Právní předpisy:

- zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném ke dni 1.1.2008
- zákon č. 182/2006 Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění zákona pozdějších předpisů
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 136/2002 Sb. účinném ke dni 12. června 2002
- vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu po insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona ze dne 22.11.2007, ve znění vyhlášky č. 397/2013 Sb.
- předpis Notářské komory České republiky o Seznamu listin o manželském majetkovém režimu přijatý sněmem Notářské komory České republiky podle § 37 odst. 3 písm. u) zákona č. 358/1992 Sb.
- vyhláška č. 313/2007 Sb., vyhláška o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů , ve znění pozdějších předpisů
- nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 26. května 2000 o úpadkovém řízení
- zákon č. 99/1933 Zb., občiansky súdny poriadok, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 7/2005 Z.z., zákon o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplneni niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 665/2005 Z.z., vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplneni niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Soudní rozhodnutí

- usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3.2012, sp.zn. 29 NSČR 32/2011
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.12.2009, č.j. 1 VSPH 669/2009 – A-21
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 8.9.2009 č.j. KSPL 54 INS 4966/2009
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2014, sp.zn. 29 NSČR 61/2012

- usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18.5.2012, sp.zn. KSUL 43 INS 1295/2012
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.8.2012, č.j. 3 VSPH 747/2012-B-14
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2011, sp.zn. 2 VSPH 175/2011
- usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.1.2014, sp.zn. 29 NSČR 88/2013
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25.4.2013, č.j. 3 VSOL 297/2013-B-11
- usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24.1.2013, č.j. KSOS 22 INS 22824/2012-B-3
- rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 1.10.2013, č.j. 22 Icm 178/2013-28
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.4.2013, sp.zn. 2 VSOL 229/2013-B-33
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3.3.2011, č.j. 3 VSOL 29/2011-B-22
- usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 21.9.2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9
- usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.7.2011, sp.zn. 29 NSČR 14/2009
- rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.4.2009, sp.zn. 29 NSČR 3/2009
- usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10.4.2014, č.j. KSCB 27 INS 2551/2014
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 2.1.2014, č.j. KSPL 20 INS 9043/2011-B-24
- usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9.7.2012 č.j. KSBR 24 INS 4176/2008-B-48
- usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 21.9.2010, č.j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9
- usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.2.2014, sp.zn. 29 NSCR 61/2012
- usnesení Nejvyššího soud České republiky ze dne 21.12.2011 sp.zn. 29 NSČR 14/2011
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23.4.2012, sp. zn. 1 VSPH 425/2012
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2011, sp. zn. 2 VSPH 175/2011
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28.1.2014, č.j. 1 VSOL 10/2014-A -14
- usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9.7.2012, č.j. KSBR 24 INS 4176/2008-B-48
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23.4.2012, č.j. 1 VSPH 425/2012-B-23
- usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.4.2009, sp.zn. 29 NSČR 3/2009
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 14.4.2014 č.j. KSPL 27 INS 19205/2013-B-9
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6.6.2014, č.j. 1 VSPH 967/2014-B-18
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 6.10.2014, č.j. KSPL 27 INS 19205/2013-B-27
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.6.2014, č.j. 3 VSPH 392/2013-A-29
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14.3.2014, č.j. 2 VSOL 110/2014-A-13
- usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16.5.2014, č.j. KSPH 68 INS 13365/2014-A-8,
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.6.2014, č.j. 1 VSPH 1235/2014-A-13

- usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14.3.2014, č.j. KSPH 68 INS 6828/2014-A-8
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.5.2014, č.j. 1 VSPH 882/2014-A-15
- usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16.10.2014, č.j. MSPH 95 INS 12081/2014-A-16
- usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 15.4.2014, č.j. KSPA 44 INS 9607/2014-A-4
- usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.9.2014, č.j. 1 VSPH 1079/2014-A-11
- rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.11.2010, sp.zn. 29 Cdo 3509/2010
- usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5.9.2014, č.j. MSPH 93 INS 24115/2014-A-6
- usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9.3.2009, č.j. KSHK 48 INS 42/2008-B-43
- usnesení Okresního soudu Košice ze dne 15.2.2012, sp.zn. 32 K 17/2006
- usnesení Okresního soudu v Nitre ze dne 25.10.2013, sp.zn. 31 NcKR 9/2009
- usnesení Okresního soudu v Nitre ze dne 6.2.2015, sp.zn. 32 NcKR 10/2009
- usnesení Okresního soudu v Banské Bystrici ze dne 29.10.2012, sp.zn. 2 K 29/2011
- usnesení Okresního soudu v Nitre ze dne 26.11.2013, sp.zn. 31Nckr 5/2010

Ostatní zdroje:

- *Důvodová zpráva. Závěrečná zpráva k hodnocení dopadů regulace k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)* [online]. 5.3.2013 [cit. 1.11.2014].
Dostupné na < <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN8YZL7DDO>>.
- *Oddlužení* [online]. insolvenčni-zakon.justice.cz, [cit. dne 7.3.2015]. Dostupné na <<http://insolvenčni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>>.
- <http://isir.justice.cz>
- konečná zpráva insolvenčního správce Mgr. Lavičky ve věci sp.zn. KSOS 22 INS 22824/2012 vedené u Krajského soudu v Ostravě, dostupná na <<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=11425055>>.
- konečná zpráva insolvenční správkyně Ing. Edelmannové ve věci sp.zn. KSUL 43 INS 1295/2012 vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem, dostupná na <<https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=5247370>>.

- *Časté otázky o oddlužení* [online]. osobnybankrot.net, [cit. 7.2.2015].
Dostupné na <<http://www.osobnybankrot.net/9/caste-otazky/>>.
- *Vyhodnocení institutu oddlužení v rámci zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. komora.cz, 7.4.2014 [cit. 13.2.2015]. Dostupné na <<http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/30-14-vyhodnoceni-institutu-oddluzeni-v-ramci-zakona-o-upadku-t-7-4-2014.aspx>>.
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii* [online]. [cit. 13.3.2015]. Dostupná na <http://wwwold.justice.sk/kop/pk/2007/pk07036_04.pdf>.

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje institutu oddlužení. Cílem práce je především analýza vývoje společného návrhu manželů na povolení oddlužení, prozkoumání vlivu procesu oddlužení na společné jmění manželů a posouzení dopadů novely insolvenčního zákona provedené zákonem č. 294/2013 Sb. na odstranění dosavadních nedostatků. Práce se zaměřuje také na některé problematické aspekty oddlužení jako je aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení. Závěrečná kapitola se věnuje komparaci institutu oddlužení se slovenskou právní úpravou. Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že právní úprava i přes provedenou novelu obsahuje nedostatky a dále, že společné jmění manželů je dotčeno při zvolení způsobu oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Míra dotčení společného jmění manželů se pak odvíjí od toho, zda je návrh na povolení oddlužení podáván oběma manžely nebo jen jedním.

Abstract

This thesis is devoted to debt relief Institut. The aim of the thesis is to analyze the development of a joint proposal to permit spouses debt relief, debt relief process of examining the impact on the community property and impact assessment amended by Act no. 294/2013 Coll. to overcome existing shortcomings Insolvency Act. The work also focuses on some of the problematic aspects of debt relief as the locus standi to petition for debt relief. The final chapter is devoted to a comparison of the Institute of debt relief to Slovak legislation. Carried out the research, it was found that the legislation despite the implementation of the amendment contains deficiencies and that the joint marital property is affected by the chosen debt relief monetizing assets. Impairment of the joint marital property will then depend on whether it is a proposal to allow debt relief administered by both spouses or only one.

Klíčová slova

Insolvenční řízení, insolvenční zákon, úpadek, oddlužení, dlužník, aktivní legitimace, společné jmění manželů, modifikace společného jmění manželů, společné oddlužení manželů, zpeněžení majetkové podstaty, osvobození od dluhů

Key words

Insolvency proceedings, insolvency Act, bankruptcy, debt relief, debtor, locus standi, joint assets, modification of marital property, common debt relief spouses, realization of assets, relief of debts